

DRUGI TUJI JEZIK

POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja za dvojezično izvajanje na narodno mešanem območju Prekmurja

Izobraževalni programi srednjega strokovnega izobraževanja s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Izobraževalni programi srednjega strokovnega izobraževanja z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

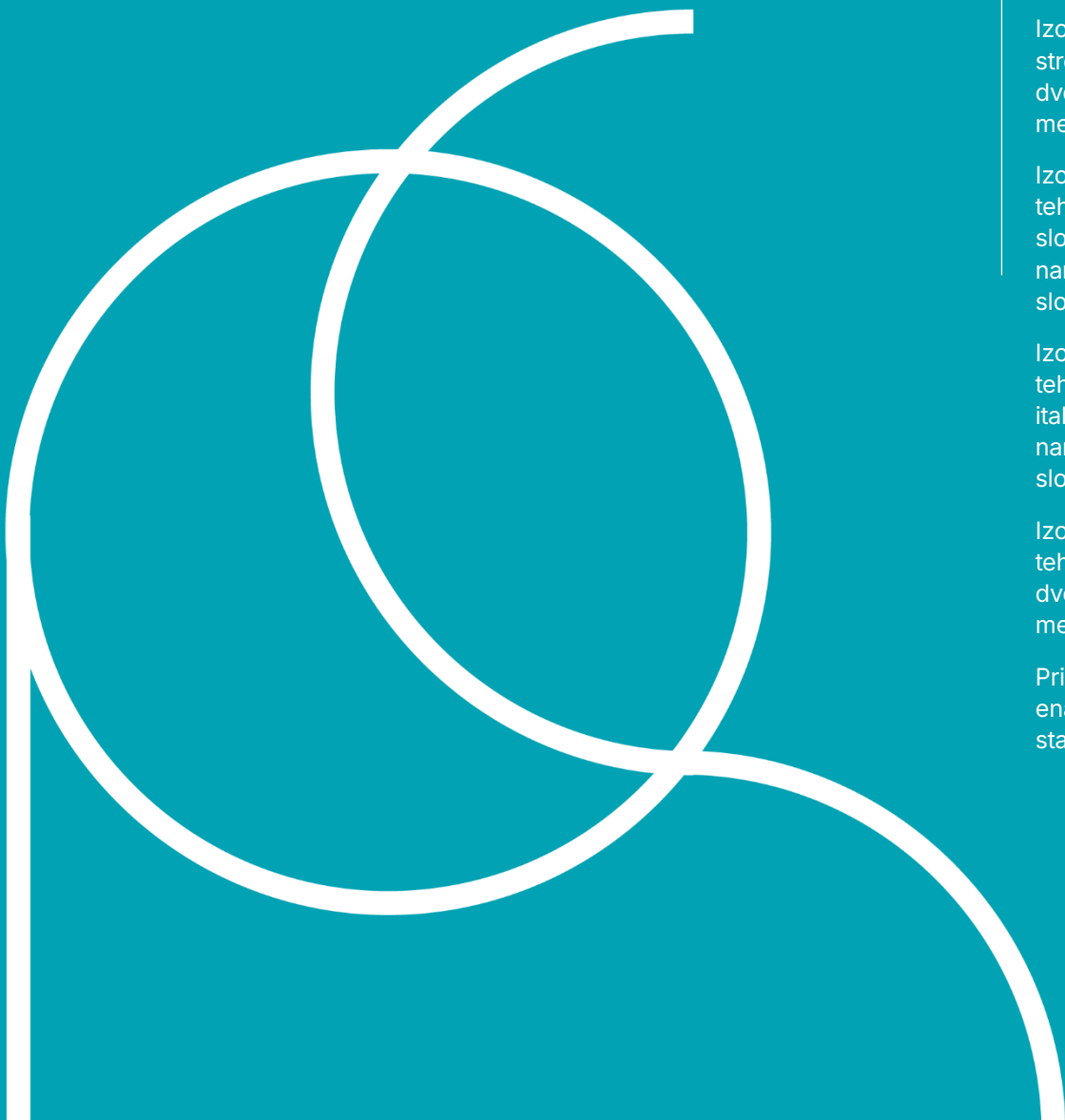
Izobraževalni programi srednjega strokovnega izobraževanja za dvojezično izvajanje na narodno mešanem območju Prekmurja

Izobraževalni programi poklicno-tehniškega izobraževanja s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Izobraževalni programi poklicno-tehniškega izobraževanja z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Izobraževalni programi poklicno-tehniškega izobraževanja za dvojezično izvajanje na narodno mešanem območju Prekmurja

Prilagojeni izobraževalni programi z enakovrednim izobrazbenim standardom

KATALOG ZNANJ Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: drugi tuji jezik

Srednje poklicno izobraževanje (102 uri)

Srednje strokovno izobraževanje (204 ure)

Poklicno-tehniško izobraževanje (68 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

za nemščino: dr. Liljana Kač, Zavod RS za šolstvo, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo, dr. Brigita Kacjan, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Mateja Pivec, Prometna šola Maribor, Srednja prometna šola Maribor, Mihaela Urška Zakošek, Srednja zdravstvena in kozmetična šola Celje, Milojka Vaupotič Kučan, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; *za italijanščino:* Nataša Kabaj Bavdaž, Zavod RS za šolstvo; *za angleščino:* Alenka Andrin, Zavod RS za šolstvo; *za španščino:* Ema Rajh, Zavod RS za šolstvo, Klavdija Mele, Gimnazija Šentvid, Saša Pušnar Dobnikar, Srednja ekonomska šola Ljubljana; *za francoščino:* Katja Vidmar Knafeljc, Zavod RS za šolstvo

Avtorice specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike: dr. Silva Bratož, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, dr. Melita Lemut Bajec, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Darja Mertelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marjana Šifrar Kalan, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo

JEZIKOVNI PREGLED: Valentin Logar

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/katalogi_znanja/2026/kz-dp-drugi-tuji-jezik-spi_ssi_pti.pdf

CIP

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nuk.uz.si/COBISS.SI)-ID [241693955](https://nuk.uz.si/COBISS.SI)

ISBN 978-961-03-0922-2 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje je na svoji 210. seji dne 21. 3. 2025 določil Katalog znanj Drugi tuji jezik za izobraževalni program srednjega poklicnega izobraževanja, izobraževalni program srednjega strokovnega izobraževanja in izobraževalni program poklicno-tehniškega izobraževanja.

Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje se je seznanil z didaktičnimi priporočili na 211. seji dne 18. 4. 2025.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:

Obvezno

Izbirno

Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volest, sandeni maximin usciab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti comnihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspi dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

8 Nižje poklicno izobraževanje | Slovenščina

Številka strani,
program izobraževanja,
predmet

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comiscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- » Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cupratu repeliam.
 - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - » Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - » *Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
 - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cupratu repeliam.*
 - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

9 Nižje poklicno izobraževanje | Slovenščina

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikalne usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

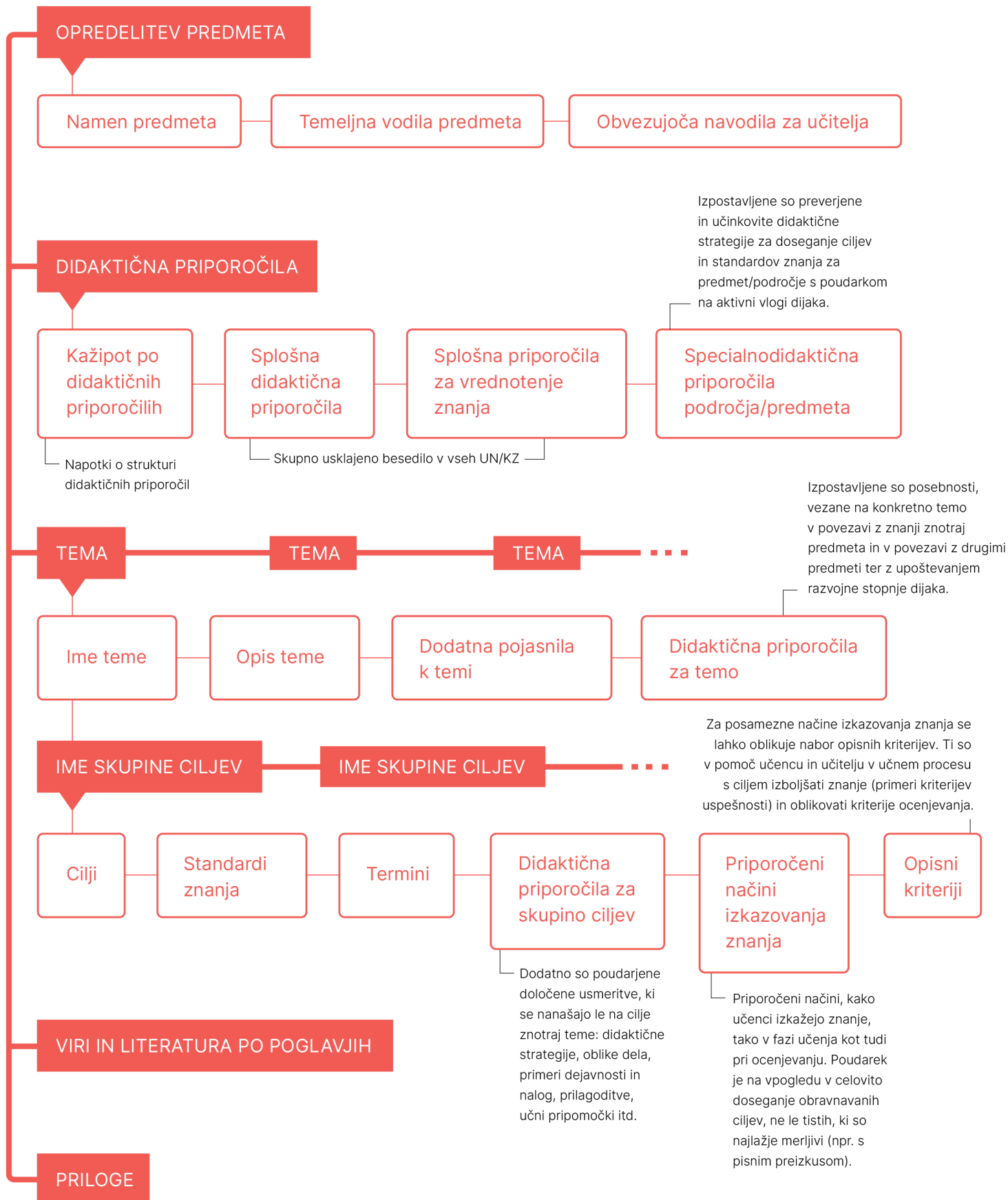
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA KATALOGA ZNANJ Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	9	Tvorjenje.....	78
Namen predmeta.....	9	PISNO IZRAŽANJE	78
Temeljna vodila predmeta	10	Interakcija	78
Obvezujoča navodila za učitelje	10	SPLETNA INTERAKCIJA.....	78
DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	11	Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	78
Kažipot po didaktičnih priporočilih	11	RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST	79
Splošna didaktična priporočila	12	Sporazumevalne jezikovne zmožnosti ..	79
Splošna priporočila za vrednotenje znanja	13	PRILOGE	80
Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta	15		
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	24		
SPREJEMANJE.....	25		
Razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva.....	26		
Bralno razumevanje.....	31		
TVORJENJE.....	36		
Ustno izražanje.....	37		
Pisno izražanje	42		
INTERAKCIJA	47		
Ustna interakcija	48		
Pisna interakcija.....	51		
Spletna interakcija	54		
POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	57		
Posredovanje besedila	59		
Posredovanje pri sporazumevanju	62		
Raznojezična in medkulturna zmožnost	64		
SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI	67		
Jezikovna zmožnost.....	69		
Pragmatična in sociolingvistična zmožnost.....	72		
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH.....	76		
Opredelitev predmeta.....	76		
Didaktična priporočila.....	76		
Sprejemanje	78		

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Zaradi vse hitrejšega razvoja strokovnega znanja, nastajanja novih vrst poklicev in globalizacijskih procesov je znanje **več jezikov** ključno za uspešno sledenje razvojnim tokovom, mednarodno sodelovanje na poklicnem oz. strokovnem področju ter pridobivanje novih znanj. Znanje več jezikov pomeni tudi razvijanje raznojezičnosti in medkulturnosti. Tuji jezik kot skupni jezik je pri tem sredstvo sporazumevanja.

Pri pouku **dr drugega tujega jezika** se dijak usposablja za osnovne govorne in pisne stike s tujci, tako na osebнем kot izobraževalnem področju ter za mednarodno sodelovanje na **poklicnem oz. strokovnem področju**, za katero se izobražuje. Pri tem razvija lastno raznojezičnost in se uči o različnih kulturah.

Poučevanje in učenje tujega jezika temelji na razvijanju **celostne sporazumevalne zmožnosti**. Ta je sestavljena iz treh delov: splošnih zmožnosti, sporazumevalno jezikovnih zmožnosti ter raznojezične in medkulturne zmožnosti. Pri pouku jo razvijamo z izvajanjem sporazumevalnih jezikovnih **dejavnosti** in **strategij sprejemanja, tvorjenja, interakcije ter posredovanja** tako na splošno-izobraževalnem kot tudi poklicnem oz. strokovnem področju. Vsi sestavni deli sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku se med seboj prepletajo, so soodvisni in se največkrat razvijajo integrirano, kar pomeni, da se obravnavajo in vrednotijo uravnoteženo. Katalog znanj za drugi tuji jezik vsebuje pet enot, t. i. teme: sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost ter sporazumevalne jezikovne zmožnosti. Cilji in standardi izhajajo iz teh petih tem.

Pri pouku se uresničujejo **splošnoizobraževalni** in **poklicni oz. strokovni cilji**, to so cilji, ki so povezani s poklicnim oz. strokovnim področjem izobraževalnega programa. Poleg predmetnih ciljev katalog opredeljuje tudi **skupne cilje**, med katerimi prevladujejo cilji s področij: jezik, državljanstvo, umetnost, kultura, digitalna kompetentnost ter podjetnost.

Katalog znanj velja za pouk drugega in vsakega nadaljnega tujega jezika (nemščine, francoščine, italijanščine, španščine, ruščine ter angleščine, če je nemščina prvi tuji jezik) v programih srednjega poklicnega (SPI), srednjega strokovnega (SSI) in poklicno-tehniškega izobraževanja (PTI). Predvidena raven standardov znanja ob zaključku programov SPI (102 uri) in PTI (68 ur) je **A1**, ob zaključku SSI (204 ure) **A2** (SEJO, 2023).

Do razlik v doseganju ravni v posameznem izobraževalnem programu lahko pride zaradi različnega obsega ur, ki je določen s predmetnikom in/ali ga namenja posamezna šola izvedbi drugega tujega jezika.

Če dijak dosega višjo raven kot A2 ali je na razpolago večje število ur, kot je določeno s tem katalogom, se uporablja [Katalog znanj za tuji jezik](#), kjer so cilji in standardi opisani na ravni B1.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Pouk tujega jezika sledi sodobnim spoznanjem didaktike tujega jezika in **tujega jezika stroke**, uporabnega jezikoslovja in pedagoško-psiholoških strok. Zato je pri pouku treba upoštevati dejavnike, ki lahko različno vplivajo na pouk tujega jezika. Naloge pri pouku drugega tujega jezika so osredinjene na dijaka in učenje ter mu omogočajo stik z avtentičnim jezikom, s splošnimi in poklicnimi/strokovnimi vsebinami, ga spodbujajo k reševanju osmišljenih, skupnih opravil, pri katerih pozornost ni ozko usmerjena samo v učenje jezikovnih struktur. Medpredmetno zasnovane dejavnosti, vključevanje skupnih ciljev ter projektno in problemsko zastavljene naloge dijaku omogočajo doseganje in izkazovanje celostnega, kompleksnejšega in trajnega znanja.

Pri poučevanju in učenju tujega jezika, ki ni angleščina in ni stalno prisoten v vsakodnevnem življenju dijakov, je treba upoštevati položaj in okoliščine poučevanja t. i. LOTE-jezika (angl. language other than English). To pomeni, da je izpostavljenost dijakov drugemu tujemu jeziku bistveno manjša, saj je zunaj šole manj možnosti za praktično komuniciranje v tem jeziku. Dijak zato večino jezikovnega vnosa pridobiva v okviru pouka. Pouk mora biti zato naravnana na življenjske, poklicne in strokovne situacije. Pri tem izhajamo iz dijakovega obstoječega znanja vseh jezikov ter iz pridobljenih strategij učenja tujih jezikov.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj pri načrtovanju in izvajanju pouka sledi sodobnim spoznanjem tujejezikovne didaktike, uporabnega jezikoslovja in pedagoško-psiholoških strok ter upošteva dejavnike, ki vplivajo na pouk drugega tujega jezika, kot so potrebe stroke oz. bodočega poklica, raven znanja in interesi dijakov.

Zato učitelj pri pouku:

- » ustvarja spodbudno učno okolje, v katerem se dijak usposablja za osnovnega uporabnika drugega tujega jezika na svojem poklicnem oz. strokovnem področju;
- » pri pouku in v komunikaciji z dijaki v največji možni meri uporablja drugi tuji jezik;
- » poleg splošnoizobraževalnih in poklicnih/strokovnih ciljev predmeta smiselno uresničuje tudi skupne cilje, navedene v tem katalogu.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje kataloga znanj predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

» Razdelka *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdt>) ter *Izhodišč za prenovo katalogov znanj za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/p64e0ud>) in je v vseh katalogih znanj enako.

» Razdelek *Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta* vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifike.

Katalog znanj posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

» Razdelka *Didaktična priporočila za temo* in *Didaktična priporočila za skupino ciljev* vsebujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka *Priporočeni načini izkazovanja znanja* in *Opisni kriteriji*, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev kataloga znanj, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);

- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju, reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve

uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;
- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v katalogu znanj določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljih v katalogu znanj in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja.

Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

SC (1.1.3.1) SC (5.2.4.3) SC (2.2.1.2) SC (2.2.1.1) SC (1.3.4.2)

I. Sodobni vidiki učenja in poučevanja tujega jezika

Sodoben pouk tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Osnovan je na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja prek timskega in medpredmetnega pouka, projektnih, problemskih, raziskovalnih in drugih oblik poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh udeleženi na način povezovanja konceptov med predmeti in znotraj predmetov omogoča razvoj povezanega in celovitega znanja (Rutar Ilc, 2012). Sodelovalne oblike pouka (gl. tudi skupne cilje (SC) 3.3.3.1, 3.3.3.2) SC (3.3.3.1) SC (3.3.3.2) pomembno prispevajo h kakovosti medsebojnih odnosov, večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu akademskemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, zlasti veščin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na dijaka in učni proces ter upošteva dijakovo osebnost, predznanje, zanimanja, učni stil in vrednote ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Za učinkovito učenje tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti, ki v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima ta na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okvirju (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcov posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in drug na drugega vplivajo. Zato je raznojezičnost predvsem prvi pogoj za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij. V novejšem Dodatku SEJA je raznojezična in raznokulturna zmožnost opredeljena s tremi novimi lestvicami: Opiranje na raznokulturni repertoar, Raznojezično razumevanje ter Opiranje na raznojezični repertoar (Svet Evrope, 2023, str. 119-124). Posebej so poudarjeni proaktivna zmožnost uporabe znanja znanih jezikov za razumevanje novih jezikov, proaktivno delovanje v vlogi medkulturnega posrednika ter zmožnost ustreznega sociolingvističnega odziva z uporabo različnih jezikov, da se omogoči sporazumevanje (Svet Evrope, 2023, str. 119-120).

(Opomba: Besedilo specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike je bilo prirejeno za namen poučevanja drugega tujega jezika v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju. Dodano je bilo poglavje VIII. Umeščenost skupnih ciljev pri predmetu drugi tuji jezik.)

II. Raznolikost pristopov

Pouk tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki dijaka opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira učenje učenja. Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- » razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne le slovnice in poznavanja besedišča,
- » osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- » poudarek na tekočnosti, napake so sestavni del učnega procesa,
- » spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za dijaka smiselnih situacijah,
- » na dijaka in učenje osredinjen pouk, ki izhaja iz dijakovega znanja ter sledi njegovim potrebam in interesom,
- » vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku tujih jezikov je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, vendar je pri tem nujno treba upoštevati starostno stopnjo dijakov in njihove potrebe, cilje pouka ter druge dejavnike. Poučevanje tujega jezika naj bo predvsem osmišljeno in kontekstualizirano, posnema naj avtentično rabo jezika in ima jasen komunikacijski namen. Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. Content and Language Integrated Learning), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. To za pouk drugega tujega jezika v srednjih poklicnih in strokovnih šolah pomeni povezovanje s strokovnimi predmeti oz. poklicnimi situacijami. Zaradi vse večje razdrobljenosti vsebin je povezovanje predmetov način, kako dijake najučinkoviteje pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih pričakuje sposobnost povezovanja idej in učinkovitega reševanja problemov. Tak način poučevanja sloni na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, terja intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, sposobnega razumeti različne poglede. Tako dijake spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim učenjem. Z vnašanjem elementov medkulturnosti in večjezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter dijake spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah (gl. tudi SC podpodročje 1.3) (1.3.2.1).

Pri pouku, osredinjenem na dijaka in učenje, učitelj dijakom predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se bodo bolj samostojno in učinkovito učili tuji jezik pri pouku, jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v zunajšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij dijakom pomagata razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja ter optimizirata organizacijo in čas učenja.

Pri na dijaka in učenje osredinjenem pouku učitelj dijakom predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se bodo dijaki bolj samostojno in učinkovito učili tuji jezik pri pouku, jih uporabljali pri materinščini in drugih šolskih predmetih kot tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij dijakom pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj dijakom razloži njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog oz. iz konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo raznolike in zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, kleščanje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd., in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, se bo to odražalo na načinu učenja dijakov.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), s katerimi se načrtuje in vrednoti učenje, uravnava čustva, motivacijo in odnos do učenja ter išče stike za večjo izpostavljenost in interakcijo v tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je avtonomnost dijakov.

III. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenja tujega jezika, ki pa je tesno povezana s stališči do tujega jezika. Ta so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na dijakovo dožemanje jezika in učenja ter se v času šolanja lahko spreminjajo. Zato je smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje dijakovih stališč, kot so vloga družine, vrstnikov, okolja, učiteljev, vrednot, medijev, ipd. Poznajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih v povezavi z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Dijake lahko poganja integrativna motivacija (tj. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja) ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika zunaj šole ter za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj razume, kaj posameznega dijak motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, dijak kot aktivni udeleženec v učnem procesu in soustvarjalec pouka, zavedanje lastnega učenja, formativno spremljanje ipd.).

Na dijakovo motivacijo in stališča vplivajo:

- » dijakova predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- » dijakove izkušnje z učenjem jezika

- » učni pristopi in metode
- » družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju
- » starost in spol dijaka, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja tujega jezika idr.

Dijaki bodo bolj motivirani, če bo pouk tujega jezika osmišljen, jim bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Tako učitelj kot dijak prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

IV. Diferenciacija in individualizacija

Dijaki vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi zmožnostmi, različnimi pristopi k učenju ter različnimi stališči in motivacijo za učenje tujega jezika. Nujno je torej poskrbeti za kakovostni proces izobraževanja dijakov z raznolikimi zmožnostmi in potrebami, ob hkratnem zagotavljanju skrbi za vzpostavljanje ustrezne socialne klime. Če želimo, da dijaki kar najbolj napredujejo, je treba ustrezno prilagajati učni proces.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Pri učni diferenciaciji gre predvsem za organizacijo pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in zmožnostim posameznih dijakov, medtem ko je učna individualizacija v prvi vrsti didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in zmožnosti dijakov, da je lahko vsakemu omogočen optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti dijakov, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelji lahko sistematično in dosledno odzivajo na razlike med dijaki, a pri tem zasledujejo uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji gre za poučevanje, osredotočeno na dijaka, saj temelji na predpostavki, da vsi dijaki ne doživljajo učenja enako. Poznati mora njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Pouk diferenciramo in/ali individualiziramo na različne načine.

- » s prilagajanjem vsebine: npr. branje besedil na različnih ravneh zahtevnosti ali z dodatno podporo v obliki vizualnih pripomočkov,
- » s prilagajanjem procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo ipd.,
- » s prilagajanjem izdelkov: npr. predstavitev znanja lahko poteka v ustni ali pisni obliki,
- » s prilagajanjem učnega okolja, za katerega je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v tujem jeziku in v katerem je vseskozi na voljo podpora v obliki dostopa do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki bodo predvidevale aktivno vključevanje dijakov. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti dijakov in razlik med njimi, bolje lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in zmožnostim.

Za poučevanje nemščine otrok s posebnimi potrebami predlagamo Priročnik in učna gradiva, ki so bila pripravljena v okviru projekta deutschinfo+ na povezavi <https://deutsch.info/teachers/lrs>. Gradiva so sicer v prvi vrsti namenjena učencem z disleksijo, a se je v evalvaciji izkazalo, da so tako gradiva kot priročnik pomembna in zelo olajšajo delo z otroki, ki imajo tudi druge vrste posebnih potreb. Gradiva in priročnik so prosto dostopni na spletni strani, raba v izobraževalne namene je zaželeno in pravno dovoljena.

V. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in šola si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja ter iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji dijaka kot kritičnega misleca. Če želimo, da dijaki vstopajo v komunikacijo ter se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki napake pojmuje kot sestavni del učenja jezika. Tesnoba in strah pri učenju in rabi tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku tujega jezika, odnos med dijakom in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključnega pomena učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja dijake k rabi tujega jezika ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Ne nazadnje je pomemben cilj pouka tujega jezika zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različne materinščine in kulturna ozadja dijakov. Z ustvarjanjem varnega in spodbudnega učnega okolja se pri pouku tujega jezika hkrati uresničuje tudi skupni cilj s področja kulture in umetnosti **SC** (1.3.4.2), kjer dijak svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.

VI. Sporazumevalne vsebine

Vloga vsebin pri učenju tujega jezika je pomembna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Dijaki lahko tako tuji jezik uporabljajo na avtentičen in smiseln način, kar jim omogoča, da spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo jezikovne spretnosti, stališča in vrednote.

Vsebine pri pouku drugega tujega jezika v srednjih poklicnih in strokovnih programih so **splošnoizobraževalne ter poklicne oz. strokovne**.

Za doseganje pričakovane ravni znanja pri pouku drugega tujega jezika priporočamo obravnavo naslednjih vsebin:

Splošnoizobraževalne vsebine:

- » osebna identiteta (gl. tudi SC, področje 3) in medosebni odnosi (gl. tudi SC, podpodročje 3.3),
- » dom in bivanje,

- » izobraževanje, delo in poklic (gl. tudi SC, področja 5, 4, 3, 2),
- » prosti čas, razvedrilo in potovanja (gl. tudi SC, področja 5, 4, 3, 2),
- » zdravje in higiena (gl. tudi SC, področje 3),
- » hrana in pijača (gl. tudi SC, podpodročje 3.2.2),
- » izdelki in storitve,
- » promet, okolje in trajnostni razvoj (gl. tudi SC, področje 2) ,
- » jeziki in kulture (gl. tudi SC, področje 1),
- » mediji in sodobna tehnologija (gl. tudi SC, področje 4).

Poklicne in strokovne vsebine:

- » osnovno strokovno izrazoslovje (npr. materiali, naprave, orodje, oprema, pripomočki in navodila, opis poklicnih dejavnosti, storitev, izdelkov, delovnih postopkov) (gl. tudi SC, področje 1),
- » osnovna znanja s področja poslovne komunikacije (npr. poizvedbe, pritožbe, ponudbe, življenjepis, prijave) (gl. tudi SC, področji 1 in 5),
- » digitalna tehnologija (npr. programska in strojna oprema, odgovorna raba svetovnega spleta, umetna inteligenca) (gl. tudi SC, področje 4),
- » varovanje okolja (npr. onesnaževanje, ravnanje z odpadki in nevarnimi snovmi, trajnostni razvoj) (gl. tudi SC, področje 2),
- » varnost na delovnem mestu (zaščitna sredstva, nevarne snovi, prva pomoč) (gl. tudi SC, področje 3),
- » razvoj tehnologije na posameznih strokovnih področjih (npr. vidne osebnosti s področja stroke, tehnološki dosežki, izumi, odkritja),
- » strokovna dokumentacija (npr. obrazci, poročila, načrti) (gl. tudi SC, področje 1).

Poklicne oz. strokovne vsebine se obravnavajo pri pouku drugega tujega jezika kot razvijanje **tujega jezika stroke** (Kozar, 2005). Pouk tujega jezika stroke načrtujemo stopenjsko. Pri tem si na vsaki stopnji okvirno zastavimo cilje (Kač in drugi, 2007).

Na prvi stopnji vključimo poklicno obarvane vsebine, ki služijo bolj kot ozadje situacij in komunikacijskih nalog (npr. delovno okolje). Na drugi stopnji vključimo strokovne vsebine, ki vsebujejo več strokovnega besedišča, a so še razumljive tudi brez posebnega strokovnega znanja (npr. navodila za uporabo). Na tretji stopnji pa vključimo strokovna besedila, ki zahtevajo poznavanje stroke.

Izbrana strokovna besedila so po vsebini in vrsti za stroko reprezentativna in spodbujajo poklicno motivacijo. Obravnavajo teme, ki so uporabne za več sorodnih strokovnih področij hkrati, s čimer omogočimo večjo prehodnost med strokovnimi področji ter boljše prilagajanje trgu delovne sile (npr. vsakdanji materiali in njihove lastnosti, varstvo pri delu, zaščitna sredstva itn.).

V pouk tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članki, intervjuji) in multimodalne vire (npr. avdio- in videoposnetke). Da bi dijaki lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko verbalne (npr. vodena vprašanja ali parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

VII. Umeščenost skupnih ciljev pri predmetu drugi tuji jezik

Skupni cilji predstavljajo znanja, veščine in zmožnosti, ki so temeljni za uspešno delovanje posameznika v kompleksnih in hitro spreminjajočih se okoliščinah (gl. Ahačič in drugi, 2024). Uresničujejo se skozi predmetne učne cilje, učne vsebine ali pristope k poučevanju. Skupni cilji pri predmetu drugi tuji jezik so umeščeni v predmetnih ciljih, sporazumevalnih vsebinah (tako splošnih kot poklicnih) ter specialnodidaktičnih priporočilih. Znotraj posamezne teme ali skupine ciljev je podrobneje razložena njihova umestitev v pouk.

Zaradi same narave predmeta drugi tuji jezik je največ skupnih ciljev umeščenih v predmetne cilje s področja jezik, državljanstvo, kultura in umetnost, še zlasti s podpodročja jezik, ter področja digitalne kompetentnosti. Ti vključeni skupni cilji poudarjajo pomen jezikovnih znanj, branja vseh vrst besedil ter strokovne pismenosti in s tem povezanega digitalnega komuniciranja oz. širše digitalne kompetentnosti, saj je jezik ključno orodje za posredovanje, iskanje in sprejemanje informacij. Poleg obeh že izpostavljenih področij so predvsem v povezavi s poklicno-strokovnimi cilji navedeni tudi skupni cilji s področja trajnostni razvoj, podjetnosti ter zdravja in dobrobiti.

Umeščenost skupnih ciljev v predmetne cilje je predstavljena v spodnjih preglednicah.

Skupne cilje s področja **jezik, državljanstvo, kultura in umetnost** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri vseh temah v katalogu tako, da dijaki:

Tema	Področje: jezik, državljanstvo, kultura in umetnost
Sprejemanje	• bere raznolika, avtentična besedila [c-g-badge](1.1.4.1); • spoznava strokovno terminologijo [c-g-badge](1.1.2.1); • analizira in vrednoti vsebino besedil [c-g-badge](1.1.4.1);
Tvorjenje	• se ustno in pisno izraža v različnih besedilnih vrstah [c-g-badge](1.1.1.1); • uporablja ustrezno terminologijo tujega jezika stroke [c-g-badge](1.1.2.2);
Interakcija	• razvija spoštljivo, nenasilno komunikacijo [c-g-badge](1.1.5.1).
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	• uporablja vse svoje jezikovno znanje, znanje prvega jezika, učnega in prvega tujega jezika ter znanje jezika stroke (posredovanje besedila) [c-g-badge](1.1.3.2); • uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpoznava podobnosti ter razlike med njimi (raznojezična zmožnost) [c-g-badge](1.1.3.2); • spoznava in primerja lastno kulturo z drugimi kulturami ter vzpostavlja odnos do njih (medkulturna zmožnost) [c-g-badge](1.3.1.1);
Sporazumevalne jezikovne zmožnosti	• uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika [c-g-badge](1.1.3.2);

- se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov [c-g-badge](1.1.3.1);
- spoznava strokovno terminologijo v drugem tujem jeziku ter jo primerja s terminologijo v učnem jeziku ter v prvem tujem jeziku [c-g-badge](1.1.2.1).

Skupne cilje s področja **trajnostnega razvoja** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah v katalogu tako, da dijak:

Tema	Področje: trajnostni razvoj
Interakcija	• se sporazumeva v drugem tujem jeziku v vsakdanjih okoliščinah tudi zunaj učilnice, npr. na strokovni ekskurziji ali pri sodelovanju v mednarodnem projektu. S sogovorci aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje v novih avtentičnih situacijah. V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost [c-g-badge](2.4.2.1). Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve [c-g-badge](2.3.3.1);
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	• spoznava poklicno-strokovne skupnosti v drugih kulturah (državah) ter njihove prakse primerja s praksami, ki jih določa poklicno-strokovno okolje, iz katerega izhaja. Zaveda se raznolikosti v svojem ožjem in širšem okolju in jih prepozna ter pri tem upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja [c-g-badge](2.1.2.1).

Skupni cilj s področja trajnostnega razvoja je umeščen tudi v HYPERLINK

"<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/ytuvih3>" *didaktična priporočila* za izvedbo mednarodne izmenjave (npr. v okviru Erasmus+, e-Twinning), kjer dijak potovanje in bivanje načrtuje v skladu z načeli trajnostnega razvoja (2.4.3.1) (2.4.3.1).

Skupne cilje s področja **zdravja in dobrobiti** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri eni temi v katalogu tako, da se dijak:

Tema	Področje: zdravje in dobrobit
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	• se pri razvijanju medkulturne zmožnosti zaveda raznolikosti v ožjih (oddelek, vrstniki, družina) in širših okoljih (šola, lokalna skupnost, poklicno-strokovne skupnosti v drugih kulturah oz. državah) in jih prepozna [c-g-badge](3.3.1.2).

Skupne cilje s področja **digitalne kompetentnosti** (gl. DigComp 2.2, Vuorikari, in drugi, 2023) kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah v katalogu tako, da dijak:

Tema	Področje: digitalna kompetentnost
Tvorjenje	• pri pripravi ustnih in pisnih besedil razvija digitalne kompetence tako, da si lahko pomaga s podatki, informacijami in vsebinami v digitalnih okoljih in izboljšuje osebne strategije iskanja [c-g-badge](4.1.1.1), gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/qdfrqn (digitalna kompetenca 1.1); • spletna gradiva predhodno analizira, primerja ter vrednoti njihovo verodostojnost ter zanesljivost [c-g-badge](4.1.2.1), gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/f2l5v89 (digitalna kompetenca 1.2);
Interakcija	• z uporabo različnih digitalnih tehnologij razvija zmožnost spletne interakcije [c-g-badge](4.2.1.1) gl. DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/mawqrwf (digitalna kompetenca 2.1) ter • pri tem prilagaja svoje sporazumevanje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini [c-g-badge](4.2.5.1), gl. tudi DigComp 2.2 https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/ueqzebf (digitalna kompetenca 2.5).

Skupne cilje s področja **podjetnosti** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri dveh temah: pri interakciji in posredovanju tako, da dijak:

Tema	Področje: podjetnost
Interakcija	• uporablja spoštljivo, nenasilno in učinkovito komunikacijo [c-g-badge](5.2.4.3);

Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	• sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami [c-g-badge](5.3.4.1) in pri tem aktivno uporablja svoje znanje [c-g-badge](5.3.5.3); • v vlogi medkulturnega posrednika v občutljivih situacijah uporablja strategije za reševanje nesporazumov na konstruktiven način (posredovanje pri sporazumevanju) [c-g-badge](5.3.4.2); • sodeluje in spodbuja druge v skupini pri reševanju izzivov [c-g-badge](5.3.1.1).
---	--

Dejavnosti, ki dijakom omogočajo razvoj podjetnostne kompetence, temeljijo na ustvarjanju priložnosti za reševanje realnih problemov, sodelovanju in ustvarjalnem razmišljanju. Delo naj poteka v skupinah, kjer si dijaki razdelijo vloge in se učijo sodelovanja, komunikacije in mreženja. Dijak je v čim večji meri vključen v proces prepoznavanja problema, priprave nabora možnih rešitev problema, izbire najbolj optimalne rešitve na temelju predhodno zastavljenih kriterijev, razvijanja možne rešitve. Pomembno je, da načrtuje in upravlja različne vire (npr. materialne, finančne, zunanje osebe kot vir znanja itn.). Učitelj naj spodbuja dijake, da se učijo na podlagi izkušenj, reflektirajo svoje odločitve in evalvirajo rezultate. S takšnim pristopom bodo razvijali ustvarjalnost, odgovornost, prilagodljivost in sposobnost prenosa idej v prakso.

Primeri iz prakse:

Primer 1: Oglaševanje (Publicidad), Saša Pušnar Dobnikar, Ekonomska šola Ljubljana; Učna priprava: [2 KZ Publicidad.docx](#); Učni list: [5 KZ UL 1 Caracteristicas de la publicidad.docx](#)

Primer 2: Predstavitev podjetja v eni minuti; Učna priprava [1 KZ Discurso de ascensor.docx](#)

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak v vlogi poslušalca, gledalca in bralca sprejema in procesira besedila ter avdiovizualno gradivo. Sprejemanje zajema dve vrsti razumevanj: **razumevanje ustnega izražanja** ^(op.) in **avdiovizualnega gradiva** ter **bralno razumevanje**.

Za razumevanje besedil dijak uporablja **strategije sprejemanja**, kot so izraba ilustracij, naslovov, podnaslovov, nadalje sklepanje iz sobesedila (npr. poznavanje strokovne vsebine) ter izraba jezikovnih opor (npr. številke, imena, besedni koreni) ter nebesednih ponazoril (npr. glas in govorica telesa).

Dijak posluša v živo govorjena ali posneta besedila ter bere pisna besedila. Avdiovizualno gradivo so videoposnetki, odseki filmov ali serij. Besedila so raznolika, vendar krajša in preprosta. Njihova vsebina je splošna in poklicna oz. povezana s **poklicem oz. stroko**, za katero se dijak izobražuje.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Op.: "Razumevanje ustnega izražanja" v novejšem SEJU nadomešča prejšnji izraz "slušno razumevanje". Do spremembe je prišlo zaradi prilagoditve izrazov, ki bi bili uporabni tudi za znakovne jezike in tako bolj vključujoči glede načina sporazumevanja. Izraz "ustni" v skupnosti gluhih in naglušnih vključuje namreč tudi kretanje (SEJO, 2023, 19-20). V tem katalogu znanj smo novejšo ime lestvice prevzeli kot ime skupine ciljev. Sporazumevalno dejavnost pa še vedno imenujemo poslušanje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju sprejemanja učitelj ponudi dijaku raznolika in avtentična besedila. Vsebina besedil je splošna in poklicna ter povezana s poklicem in stroko, za katero se dijak izobražuje. Tako dijak spoznava tudi strokovno terminologijo **SC** (1.1.2.1) ter zna analizirati in vrednotiti vsebino besedil **SC** (1.1.4.1).

Učitelj dijaku omogoči čim večji jezikovni vnos s pomočjo besedil in gradiv ter z uporabo tujega jezika kot sredstva komunikacije v razredu. Dijak z raznovrstnimi dejavnostmi pred sprejemanjem, med njim in po njem hkrati razvija in uporablja tudi strategije sprejemanja.

Strategije sprejemanja vključujejo prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje:

» izraba ilustracij, oblikovanosti, naslovov, podnaslovov, položaja v besedilu,

- » sklepanje iz sobesedila in okoliščin (dijak sklepa o pomenu neznane besede iz preprostega sobesedila),
- » izraba jezikovnih opor, od številke do lastnih imen, od besedilnih korenov, predpon do obrazil, časovnih in logičnih povezovalcev,
- » izraba avdiovizualnih opor (dijak sklepa o pomenu neznane besede, besednih zvez oziroma situacije na podlagi videnega in slišane v video posnetku).

Pri izboru besedil za sprejemanje upoštevamo, da so besedila

- » avtentična s prilagoditvami glede na jezikovno znanje in poznavanje (strokovne) vsebine,
- » kratka in preprosta;
- » z vsebino, ki je lahko splošna in strokovna oziroma povezana s poklicem, za katerega se dijak izobražuje;
- » z vsebino, ki je za dijaka relevantna;
- » z osnovnim besediščem, ki vsebuje osnovne jezikovne strukture, ki ne presega ravni A2.

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost razumevanja govornih besedil in avdiovizualnega gradiva z znanimi **splošnimi** ter **poklicnimi/strokovnimi** vsebinami. Pri tem razvija in uporablja strategije sprejemanja ter spozna strokovno terminologijo.

SC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, splošnoizobraževalni in poklicni standardi

ob poslušanju besedil in avdiovizualnega gradiva:

- » sledi kratkim navodilom in preprostim napotkom;

- » prepozna tematiko oz. ključno misel besedila;
- » razume stvarne informacije (npr. kraj in čas);
- » izlušči iskane podatke;
- » izlušči ključne splošne in strokovne izraze.

Besedila in okoliščine:

Vnosna besedila so:

- » kratka in preprosta, z deloma prilagojenim besediščem,
- » stvarna in jasno strukturirana,
- » izgovorjena jasno, počasi, razločno, z malo šuma in motenj,
- » v preprostem, standardnem jeziku,
- » z znanimi vsakdanjimi, predvidljivimi splošnimi in poklicnimi/strokovnimi vsebinami.

Vrste besedil: pogovor med drugimi osebami, preproste predstavitve, opisi, objave, reklamni oglasi, navodila, pesmi, novice itn.

Predlagane splošne vsebine: predstavitev sebe in drugih, hobiji in prosti čas, šola, vsakodnevno življenje, hrana in pijača, opis poti.

Predlagane poklicne/strokovne vsebine: kratki opisi poklica in poklicnih dejavnosti, izdelkov, storitev, orodja, opreme, pripomočkov.

A2, splošnoizobraževalni in poklicni standardi

ob poslušanju besedil in avdiovizualnega gradiva:

- » prepozna ključno misel;
- » pozna najpomembnejše strokovne izraze;
- » izlušči specifične podatke;
- » prepozna stališče govorcev do vsebine.

Besedila in okoliščine:

Vnosna besedila so:

- » izgovorjena jasno, razločno;
- » v standardnem jeziku;

» s splošnimi in poklicnimi/strokovnimi vsebinami.

Vrste besedil: pogovor med drugimi osebami, preproste predstavitve, opisi, objave, reklamni oglasi, navodila, pesmi, novice itn.

Predlagane splošne vsebine: osebni podatki, družina, nakupovanje in potrošništvo, neposredno okolje, pristočasne dejavnosti, šport, rutinska opravila in naloge.

Predlagane poklicne/strokovne vsebine: navodila, napotki, sporočila, pogovor, predstavitev.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Razumevanje ustnega izražanja dijak razvija s poslušanjem kratkih preprostih govornih besedil v standardnem jeziku, ki so posredovana z jasno in razločno izgovarjavo. Največ razumevanja ustnega izražanja poteka med poukom pri razredni komunikaciji, ko gre za organizacijo in vsebino pouka. Učitelj podaja navodila, opisuje in predstavlja vsebino, posreduje sprejemniške strategije, preverja razumevanje, podaja povratno informacijo o napredku pri učenju.

Vsebine govornih besedil so splošne in opisujejo dijakovo ožje okolje in vsakdan ter poklicne in strokovne situacije oz. so povezane s poklicem, za katerega se dijak izobražuje. Dijak mora imeti možnost poslušati govorno besedilo večkrat. Za uspešno sprejemanje vsebine ga usmerjamo z dejavnostmi pred poslušanjem, med njim in po njem.

Dejavnosti za razvijanje razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva

Dejavnosti pred poslušanjem:

- » usmerjen pogovor o temi besedila, kjer gre za preverjanje dosedanjega poznavanja vsebine s pomočjo postavljanja vprašanj, predstavitvi slikovnega gradiva, ključnih besed in fraz, izpolnjevanju razpredelnic s podatki, izdelavi miselnega vzorca ipd.;
- » seznanitev z nalogo, ki jo bo dijak reševal med poslušanjem.

Dejavnosti med poslušanjem in po njem:

- » prepoznavanje besedila (vrsta, tema, kraj, čas, osebe itn.);
- » reševanje nalog z nebesednim odzivom (npr. izpolnjevanje preglednic, obkroževanje, sledenju besedilu na sliki, dopolnjevanje slike);
- » reševanje nalog z ustnim ali pisnim odzivom (vprašanja izbirnega, odprtega in alternativnega tipa; zapisovanje podatkov kot npr. prenašanje podatkov v preglednico, izpolnjevanje obrazcev, zapisovanje besed oziroma podatkov; opis poteka dogajanja, dopolnjevanje besedila, povezovanje posameznih delov besedila, npr. dialoga, zgodbe, slike k besedilu, urejanje besedila na časovno zaporedje, kraj dogajanja).

Dijak s sprejemanjem besedil in gradiva, ki je povezano z njegovim bodočim poklicem, spoznava tudi strokovno terminologijo in tako razvija skupni cilj s področja jezika. Umeščenost strokovne terminologije drugih predmetov je opredeljena kot razvijanje tujega jezika stroke v poglavju

HYPERLINK "<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/lwcxuk1>" Specialna didaktična priporočila za tuje jezike. (1.1.2.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva pokaže z **govornim** in **pisnim** odzivom ter na **druge načine**.

Priporočeni načini izkazovanja znanja omogočajo čim večjo raznolikost in avtentičnost oblik preverjanja in ocenjevanja. Dijak naj ima možnost izbire različnih dejavnosti, s katerimi lahko z raznolikimi izdelki pokaže svoje razumevanje.

Primeri dejavnosti:

- » govorno nastopanje,
- » pripovedovanje in/ali pisanje zgodbe, doživetij, opisa, obnove, poustvarjalnega besedila ipd.,
- » priprava intervjuja,
- » igra vlog,
- » uprizarjanje besedil v obliki kratke gledališke predstave ali pantomime,
- » risanje, skiciranje, ilustriranje, prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, pojmovna mreža, časovni trak ipd.),
- » pretvorba besedila v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog).

Primeri izdelkov:

- » zvočni in videoposnetki govora (govorne predstavitve, govorni nastop),
- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.),
- » dramatizacija,
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz sprejetega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb, narobe pravlјica/zgodbe itn.),
- » izdelki, ki so nastali na podlagi slišanih in/ali gledanih navodil (priprava jedi po receptu, priprava skice ali načrta, priprava stripa).

OPISNI KRITERIJI

Dijak izkazuje svoje razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva tako, da:

- » določi vrsto in namen besedila oz. gradiva;

- » prepozna bistvo sporočila v besedilu oz. gradivu;
- » razume ključne splošne in strokovne izraze v okviru obravnavanih vsebin;
- » poišče določene podatke;
- » izvede dejavnosti na podlagi slišanih navodil.

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva:

- » vrsta besedila, avdiovizualnega gradiva,
- » dolžina besedila,
- » način posredovanja (počasno, razločno, s premori; standardni tuji jezik),
- » jezikovna zahtevnost (osnovne, preproste, kompleksnejše/zahtevnejše, zahtevne/kompleksne slovnične strukture, krajši/daljši stavki),
- » zahtevnost besedišča (osnovno, preprosto, zahtevnejše besedišče),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je dijaku blizu, ustreza kognitivni ravni; bolj abstraktna vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (v slovenščini ali tujem jeziku),
- » jezik odziva na slišano oz. videno (v slovenščini ali tujem jeziku).

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost bralnega razumevanja besedil z znanimi **splošnimi** ter **poklicnimi/strokovnimi** vsebinami. Pri tem razvija in uporablja bralne strategije za razumevanje, analiziranje in vrednotenje raznolikih gradiv.

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, splošnoizobraževalni in poklicni standardi

ob branju besedil:

- » razume preprosta navodila;
- » prepozna okvirno vsebino;
- » razume stvarne informacije (npr. kraje in čase);
- » razume vsebino in glavne poudarke besedil;
- » poišče nekaj splošnih informacij in specifičnih podatkov;
- » izlušči ključne splošne in strokovne izraze.

Besedila in okoliščine:

Vnosna besedila so:

- » kratka in preprosta, z deloma prilagojenim besediščem,
- » stvarna in jasno strukturirana,
- » v preprostem, standardnem jeziku,
- » z znanimi vsakdanjimi, predvidljivimi splošnimi in poklicnimi/strokovnimi vsebinami.

Vrste besedil: opis, predstavitev, oglas, krajše (e-)sporočilo, internetna objava, letak, kratka zgodba, strip, kratek članek itn.

Predlagane splošne vsebine: predstavitev sebe in drugih, hobiji in prosti čas, šola, vsakodnevno življenje, hrana in pijača, opis poti.

Predlagane poklicne/strokovne vsebine: kratki opisi poklica in poklicnih dejavnosti, storitev, izdelkov, orodja, opreme in pripomočkov.

A2, splošnoizobraževalni in poklicni standardi

ob branju besedil:

- » razume navodila;
- » prepozna okvirno vsebino in glavne poudarke;
- » razume stvarne informacije;
- » iz sobesedila občasno sklepa o pomenu nekaterih neznanih besed;
- » poišče nekaj splošnih informacij in specifičnih podatkov;
- » izlušči ključne splošne in strokovne izraze;
- » razume krajša in preprosta besedila.

Besedila in okoliščine:

Vnosna besedila so:

- » kratka in preprosta, z deloma prilagojenim besediščem,
- » stvarna in jasno strukturirana,
- » v preprostem, standardnem jeziku,
- » z znanimi vsakdanjimi, predvidljivimi splošnimi in poklicnimi/strokovnimi vsebinami.

Vrste besedil: opis, predstavitev, oglas, krajše (e-)sporočilo, internetna objava, letak, kratka zgodba, strip, kratek članek itn.

Predlagane splošne vsebine: vsakdanje življenje, izobraževanje, življenjski slog, prostočasne dejavnosti, šport, živali, znane osebnosti, vreme, hobiji, kultura.

Predlagane poklicne/strokovne vsebine: dnevnik dela, poročila, navodila za uporabo in varnost pri delu, opisi izdelkov, storitev in delovnih postopkov, delovna dokumentacija.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Bralno razumevanje dijak razvija z branjem krajših besedil z vsebinami splošne ali poklicne narave. Napisana so v preprostem, standardnem jeziku. Pri branju spoznava in uporablja različne bralne strategije, glede na namen branja in vrsto besedila:

- » preleti besedilo in ga uvrsti glede na namen in uporabnost, pri tem si pomaga z oblikovanostjo besedila, naslovi, podnaslovi, slikovnim delom;
- » prebere posamezne sklope besed in jih združuje v smiselne celote;
- » prebere besedilo, da izlušči okvirno vsebino;
- » prebere besedilo, da razume podrobnosti (splošne in specifične informacije);
- » natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke in izraze (splošne in strokovne);
- » iz sobesedila sklepa o pomenu nekaterih neznanih besed, pri tem si pomaga z jezikovnimi oporami, kot so besedni koren, časovni in logični povezovalci.

Z usvajanjem bralnih strategij, spoznavanjem različnih vrst besedil, tako splošnih kot poklicno obarvanih, dijak uresničuje tudi skupni cilj s področja jezika (1.1.4.1). Pri usvajanju in uporabi bralnih strategij izhaja iz že usvojenega znanja, pridobljenega pri pouku slovenščine (razvijanje bralne pismenosti) (besediloslovje) in prvega tujega jezika (bralno razumevanje).

Delo z besedilom razdelimo v tri etape.

Dejavnosti pred branjem

- » Usmerjen pogovor o temi besedila, kjer gre za preverjanje dosedanjega poznavanja vsebine s pomočjo postavljanja vprašanj, slikovnega gradiva, ključnih besed in fraz, izpolnjevanja razpredelnic s podatki, izdelave miselnega vzorca ipd.;
- » seznanitev z nalogo, ki jo bo dijak reševal med branjem.

Dejavnosti med branjem

Dijak:

- » izlušči pomen besedila iz sobesedila na podlagi sestave besed, prejšnjega znanja ali slik (dedukcija);
- » odgovarja na vprašanja izbirnega tipa (odgovori: pravilno/napačno) in na odprta vprašanja, ki ga usmerjajo k prepoznavanju sporočila, ga vodijo k sklepanju, razvijajo njegovo jezikovno znanje in bogatijo njegove izkušnje;
- » povezuje slikovno gradivo, dele besedila v celoto;
- » ureja odstavke ali povedi v logičnem zaporedju, sestavine dialoga po vlogah;
- » dopolnjuje besedilo (razvija naslov v popolno poved, dopolnjuje povedi, vstavlja manjkajoče izraze v povedi ali manjkajoče povedi v besedilo, rešuje križanke, dopolnjuje obrazce itn.);
- » zapisuje oporne točke: vpisuje informacije v preglednico, izpisuje ključne besede, povedi, ugotavlja odnose in mnenja oseb ter različne načine izražanja le-teh;

- » prepoznavna besedilne vrste, teme, naslovnika, cilje besedila;
- » razume navodila (recept, opis poti, navodilo za izdelavo).

Dejavnosti po branju

Te dejavnosti so namenjene predvsem preverjanju razumevanja prebranega besedila.

Dijak:

- » odgovori na vprašanja, izbira med pravilnimi in napačnimi trditvami;
- » ureja pomešane dele besedila;
- » razlaga besedilo (interpretira besedilo);
- » povzame besedilo;
- » izraža mnenje o besedilu;
- » spremeni besedilo (npr. intervju z igro vlog);
- » napiše besedilo v drugem času (jezikovna komponenta).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Priporočene dejavnosti:

- » reševanje nalog (naloge povezovanja, razvrščanja, dopolnjevanja, vstavljanja, opisovanja ipd.),
- » uprizarjanje besedil (dramatizacija),
- » risanje, skiciranje, ilustriranje, prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, pojmovna mreža, časovni trak ipd.),
- » pretvorba besedila v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog),
- » izdelava križanke na podlagi besedila.

Primeri izdelkov:

- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.),
- » zvočni in videoposnetki govora (govorne predstavitve, govorni nastop),
- » dramatizacija,
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz sprejetega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb, narobe pravljenica/zgodbe itn.),

- » izdelki, ki so nastali na podlagi slišanih navodil (priprava jedi po receptu, priprava skice ali načrta, priprava stripa,
- » ustvarjalni izdelki, ki so nastali na podlagi prebranega besedila (kviz o vsebini besedila, slovarček, strip ali slikanica, plakat, poster, prospekt, oglas, knjižica z obnovo besedila, križanka, intervju z osebami v besedilu, predstavitev posameznih delov besedila s pantomimo, tiralice za osebe v besedilu, besedilo iz druge perspektive (druge osebe, drugi čas ali kraj), zvočna uprizoritev besedila, fotoroman, slikovni kolaž, pismo avtorju, besedilni kolaž, stenski časopis ipd.).

OPISNI KRITERIJI

Dijak izkazuje svoje bralno razumevanje tako, da:

- » določi vrsto in namen besedila;
- » prepozna bistvo sporočila v besedilu;
- » razume ključne splošne in strokovne izraze v okviru obravnavanih vsebin;
- » poišče določene podatke;
- » izvede dejavnosti na podlagi prebranih navodil.

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost bralnega razumevanja:

- » vrsta besedila,
- » dolžina besedila,
- » standardna jezikovna različica,
- » jezikovna zahtevnost (osnovne, preproste, kompleksnejše/zahtevnejše, zahtevne/kompleksne slovnične strukture, krajši/daljši stavki),
- » zahtevnost besedišča (osnovno, preprosto, zahtevnejše besedišče),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je dijaku blizu, ustreza kognitivni ravni; bolj abstraktna vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (v slovenščini ali tujem jeziku),
- » jezik odziva na slišano in prebrano (v slovenščini ali tujem jeziku).

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri tvorjenju dijak razvija zmožnost ustnega in pisnega izražanja v drugem tujem jeziku, pri čemer razvija in uporablja strategije tvorjenja, ki vključujejo načrtovanje, izvedbo, nadomeščanje, (samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje.

S pomočjo tvorbnih strategij se izboljšuje kakovost formalnega in neformalnega tvorjenja. Načrtovanje obsega razmislek o tem, kako izraziti bistvo tega, kar želimo sporočiti, izvedba pa zajema načrtovane ustne in pisne dejavnosti. Nadomeščanje vključuje spremljevalno gestikulacijo kot pomoč izraženemu, namerno uporabo neustrezne besede, opredelitev manjkajočega koncepta in opisno izražanje. (Samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje vključujeta spontano in zavedno ugotavljanje in (samo)popravljanje napak.

Dijak tvori preprosta govorjena in pisna besedila. Vsebina besedil je splošna in poklicna oz. povezana s poklicem oz. stroko, za katero se dijak izobražuje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Umeščeni skupni cilji

Pri razvijanju zmožnosti tvorjenja dijak širi znanje o strokovnih besedilih in različnih vrstah besedil ter razvija digitalno kompetentnost. Dijak se ustno in pisno izraža v različnih besedilnih vrstah (1.1.1.1) in pri tem uporablja ustrezno terminologijo tujega jezika stroke (1.1.2.2). V ta namen se pouk tujega jezika povezuje s poukom strokovnoteoretičnih predmetov ali s poklicno vsebino.

Pri pripravi ustnih in pisnih besedil dijak razvija digitalno kompetentnost tako, da si lahko pomaga s podatki, informacijami in vsebinami v digitalnih okoljih in izboljšuje osebne strategije iskanja (4.1.1.1). Spletna gradiva predhodno analizira, primerja ter vrednoti njihovo verodostojnost ter zanesljivost (4.1.2.1).

SS podpora učitelja dijak razvija informacijsko pismenost (digitalno kompetenco 1.1) tako, da se uči:

- » strategij uporabe gradiv v digitalnih okoljih (npr. digitalne učbenike, spletne strani, bloga ali skupnosti v socialnih omrežjih),
- » organizacije učenja v digitalnih okoljih,
- » hranjenja in priklica podatkov oz. vsebin.

Dijak pri tem prepozna uporabnost gradiva za jezikovno učenje in je spreten pri dostopu, navigaciji vsebin (iskalnik, premiki med nivoji, meniji) in premikanju med vsebinami. Razvijanje digitalne kompetence 1.1 se pri pouku drugega tujega jezika udejanja pri:

- » uporabi učnih gradiv, kot so i-učbeniki ter digitalna učna gradiva kot del učbeniških gradiv;
- » uporabi spletnih aplikacij za pouk, kot so spletni slovarji ter aplikacije za utrjevanje in ponavljanje učne vsebine (ogled videoposnetkov ter sprejemanje besedil z izobraževalno vsebino, reševanje kvizov);
- » sodelovanju v spletnih razrednih in globalnih skupnostih, kot so spletne učilnice (npr. Moodle), kanali in ekipe (npr. eAsistent, MS Teams), skupine v socialnih omrežjih, klepetalnicah;
- » shranjevanju (na spletu, v oblaku, podatkovnih zunanjih medijih ali v operacijskem sistemu), iskanju preko iskalnikov ali s pomočjo umetne inteligence, dopolnjevanju, odpiranju dokumentov za namene in s pomočjo učenja drugega tujega jezika;
- » didaktično osmišljeni uporabi orodij umetne inteligence za učenje drugega tujega jezika (npr. za pregled napak, zbiranje besedišča, dostopanje do vzorcev besedil).

SC (1.1.1.1) SC (1.1.2.2) SC (4.1.1.1) SC (4.1.2.1)

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija ustno izražanje tako, da tvori besedila v različnih besedilnih vrstah, povezanih s splošnimi ter poklicnimi/strokovnimi vsebinami. Pri tem razvija in uporablja strategije tvorjenja ter se ustno izraža z ustrežno terminologijo tujega jezika stroke. Pri pripravi na ustno tvorjena besedila lahko uporablja gradivo v digitalnem okolju, ga analizira, primerja ter vrednoti njegovo verodostojnost ter zanesljivost.

SC (1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, splošnoizobraževalni standardi

z vnaprejšnjo pripravo, s preprostimi besedami in ustaljenimi frazami:

- » predstavi sebe in druge (npr. ime, naslov, družina, narodnost, šola);

- » poimenuje predmete, hrano, pijačo, prostore v stanovanju, barve, oblačila, vreme, prevozna sredstva, dejavnosti v prostem času idr.;
- » opiše pot;
- » zna izraziti strinjanje ali nestrinjanje, pri čemer uporabi osnovne besede, geste in ustaljene fraze;
- » pove, kaj počne konec tedna, v posameznih letnih časih, med počitnicami.

A1, poklicni standardi

z vnaprejšnjo pripravo, s preprostimi besedami in ustaljenimi frazami:

- » opiše poklic/navede nekaj osnovnih podatkov o poklicu, za katerega se izobražuje;
- » posreduje najosnovnejše informacije o znani temi/predstavi preprosto strukturirano temo s svojega poklicnega/strokovnega področja, pri čemer uporabi vizualna in druga podporna sredstva;
- » opiše sliko s svojega poklicnega/strokovnega področja;
- » navede nekaj osnovnih informacij/poda osnovne informacije o aktivnostih med praktičnim usposabljanjem;
- » poda osnovne informacije o postopkih varovanja sebe in okolja (dejavnosti, oprema, prva pomoč).

A2, splošnoizobraževalni standardi

z enostavnimi, kratkimi stavki in frazami:

- » predstavi sebe, svojo družino, doživetja in dejavnosti, predmete, vsakodnevna opravila;
- » predstavi svoj kraj, znamenitosti, običaje in nekatere tipične jedi;
- » pove krajšo zgodbo, v kateri opiše pretekle dogodke, dejavnosti, osebna doživetja in načrte;
- » na kratko pove, kaj načrtuje konec tedna, med počitnicami idr.;
- » predstavi svoje mnenje ter izrazi in utemelji, kaj mu je všeč in kaj ne, kaj obvlada in česa ne (npr. šport, igre, veščine, šolski predmeti);
- » predstavi znano temo, povezano z njegovim vsakdanjim življenjem;
- » razišče in predstavi temo, uporabi in navede vire, uporabi primerna vizualna in druga podporna sredstva.

A2, poklicni standardi

z enostavnimi, kratkimi stavki in frazami:

- » predstavi poklic, za katerega se izobražuje, in lastne izdelke;

- » razišče in **predstavi preprostejšo temo s svojega poklicnega področja**, uporabi in ustrezno navede vire, uporabi vizualna in konkretna druga podporna sredstva;
- » **poda osnovne informacije o aktivnostih/opiše aktivnosti med praktičnim usposabljanjem**;
- » opiše korake osnovnih delovnih postopkov s svojega poklicnega področja (dejavnosti, opremo, postopke, navodila, naprave, materiale);
- » **opiše osnovne postopke varovanja sebe in okolja (dejavnosti, opremo, postopke, navodila, materiale, prvo pomoč).**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki naj imajo med poukom čim več priložnosti za govorjenje v tujem jeziku. Dejavnosti za razvijanje ustnega izražanja so lahko enogovorne (npr. predstavitev, opisi, poročila), dvogovorne (npr. dialog, pogovor) ali večgovorne (igranje vlog). Vsebina mora biti znana in povezana z dijakovim vsakdanjim ali strokovnim oz. poklicnim življenjem.

Dijak pri ustnem izražanju spoznava in uporablja tvorben strategije, v primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča si pomaga z opisovanjem, gestami in/ali popravljanjem napak.

Besedila in okoliščine: naloge so vodene, s slikovno in besedno podporo, odziv dijaka je lahko pripravljen tudi v naprej. Sporočanje dejavnosti: poimenovanje, opisovanje (npr. opiše sebe, svojo družino, okolico, vsakodnevna opravila, delovni postopek), tvorjenje navodil, pojasnjevanje (npr. preglednice, grafi).

Primeri nalog ustnega izražanja za raven A1 in A2 gl. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/p6y54ew>

Pri pripravi ustnih besedil si dijak pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetence brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin gl. DigComp 2.2 na HYPERLINK "<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>" <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.1. (4.1.1.1)

Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetence analiziranja, primerjanja in vrednotenja verodostojnosti in zanesljivosti podatkov in informacij v digitalnih okoljih gl. DigComp 2.2 na HYPERLINK "<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89>" <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.2. (4.1.2.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje in spretnosti ustnega izražanja izkazuje na različne načine, kot so kratke predstavitve, govorni nastopi, lastni videoposnetki, opisovanje slikovnih iztočnic. Tako se lahko:

- » odziva na učiteljeve (ne)jezikovne impulze;

- » ubesedi slikovne impulze;
- » prevzema vloge, simulira in igra kratke (vodene) dialoge;
- » odgovarja na vprašanja.

Vsebina mora biti znana in povezana z dijakovim vsakdanjim življenjem ter poklicno oz. strokovno usmeritvijo. Vrednotenje znanja je sprotno in končno. Poudarek naj bo na sprotnem vrednotenju dijakovega napredka, ki mu bo omogočal samorefleksijo in razumevanje končne ocene izdelka.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju ustnega izražanja upoštevamo:

- » vsebino in sporočilnost (vsebinsko ustreznost in ustreznost glede na sporočilni namen),
- » jezikovni razpon (bogastvo in ustrezno rabo besedišča, ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah),
- » fonologijo (izgovorjavo in gladkost govora),
- » samostojnost in jasnost izražanja misli (vsebinska natančnost),
- » jezikovno pravilnost (slovnično pravilnost in zgradbo stavka),
- » tekočnost.

Za podrobnejše opisnike na ravneh A1 in A2 gl. [Sporazumevalne jezikovne zmožnosti](#).

Pri izdelavi opisnih kriterijev si lahko pomagamo z naslednjimi lestvicami.

Dijak:

	A1	A2
Vsebina in sporočilnost	zna ustno tvoriti vsebinsko ustrezno besedilo glede na dane zahteve namen besedila oz. sporočila je viden.	zna ustno tvoriti vsebinsko ustrezno besedilo glede na dane zahteve, namen besedila oz. sporočila je jasno izražen.
Jezikovni razpon	ima zelo omejen nabor besed in fraz, povezanih z vsakodnevnimi osebnimi, strokovnimi in poklicnimi situacijami; obvlada zgolj najenostavnejše jezikovne strukture.	ima osnovni nabor besedišča in jezikovnih struktur, ki mu omogočajo najbolj osnovno sporazumevanje v preprostih vsakodnevnih, strokovnih in poklicnih situacijah.

Kohezivnost	povezati zna besede in naučene fraze s preprostim veznikom, kot npr. "in".	povezati zna skupine besed in naučene fraze s preprostimi vezniki, kot so npr. "in", "ampak", "ker", v enostavno linearno zaporedje.
Jezikovna pravilnost	nekatero preprosto strukturo uporablja pravilno, vendar še dela osnovne sistemske napake, ki lahko vplivajo na razumevanje.	preproste osnovne strukture uporablja pravilno, vendar še vedno dela nekatere osnovne sistemske napake, ki občasno lahko vplivajo na razumevanje.
Izgovarjava	zna izgovarjati omejeno število glasov, naučenih besed in fraz tako, da je govor razumljiv le ob podpori sogovorca.	zna izgovarjati znane besede in fraze v preprostih vsakdanjih situacijah. Razumljivost sporočila je občasno otežena (npr. zaradi napačnega besednega naglasa ali stavčnega poudarka).
Tekočnost	zna uporabljati zelo kratke, posamične, večinoma naučene izjave, s pogostimi premori, ko išče ustrezne izraze in uporablja manj znane besede ter ko poskuša izboljšati sporazumevanje.	se lahko razumljivo izraža s kratkimi izjavami, čeprav so zelo očitni oklevanje in napačni začetki.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

○: (splošnoizobraževalni cilj) razvija pisno izražanje tako, da tvori pisna besedila v različnih besedilnih vrstah, povezanih s splošnimi vsebinami. Pri tem razvija in uporablja strategije tvorjenja. Pri pripravi pisnih besedil po potrebi išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih, ter izboljšuje osebne strategije iskanja. Uporabljeno digitalno gradivo analizira, primerja ter vrednoti njegovo verodostojnost in zanesljivost.

SC (1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 4.1.2.1)

○: (poklicni cilj) razvija pisno izražanje tako, da tvori pisna besedila v različnih besedilnih vrstah, povezanih s poklicnimi/strokovnimi vsebinami. Izraža se z ustrezno terminologijo tujega jezika stroke. Pri tem razvija in uporablja strategije tvorjenja. Pri pripravi pisnih besedil po potrebi išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja. Uporabljeno digitalno gradivo analizira, primerja ter vrednoti njegovo verodostojnost in zanesljivost.

SC (1.1.2.2 | 1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 4.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, splošnoizobraževalni standardi

s preprostimi besedami in osnovnimi izrazi:

- » **poimenuje** in na kratko predstavi **osebe, najožje okolje, stvari in preproste dejavnosti** in dogajanja vsakdanjega življenja;
- » **izrazi strinjanje ali nestrinjanje** ter pri tem uporabi osnovne besede in ustaljene fraze;
- » **tvori kratko besedilo s pomočjo predloge** (npr. SMS-sporočilo, vabilo idr. v klasičnem ali spletnem okolju);
- » **vstavlja podatke v preproste (e-) obrazce.**

Predlagane vsebine pisnih besedil: opiše sebe, svojo družino, vsakodnevna opravila, dejavnosti v prostem času; predstavi svoj kraj in osnovne znamenitosti; opiše znano pot; opiše značilnosti predmeta, kot so oblika in barva idr.

A1, poklicni standardi

s preprostimi besedami in osnovnimi izrazi:

- » predstavi (**opiše s ključnimi besedami**) poklic ali strokovno področje, za katero se izobražuje;

- » zabeleži nekaj podatkov o aktivnostih med praktičnim usposabljanjem;
- » navede osnovne korake temeljnih delovnih postopkov s svojega poklicnega/strokovnega področja (npr. dejavnosti, oprema, navodila, materiali);
- » zabeleži uresničevanje postopkov varovanja sebe in okolja (oprema, navodila, materiali, prva pomoč);
- » tvori kratka (e-)besedila, vezana na svoje poklicno ali strokovno področje.

A2, splošnoizobraževalni standardi

z osnovnim besediščem in frazami ter s pomočjo vzorčnih besedil tvori kratka, preprosto povezana besedila, v katerih:

- » predstavi osebe, širše osebno okolje, stvari, dejavnosti in dogajanja vsakdanjega življenja;
- » zapiše svoje mnenje in ga na preprost način utemelji;
- » izrazi in utemelji svoje strinjanje ali nestrinjanje;
- » tvori (e-)besedilo s pomočjo predloge (npr.vabilo, oglas ali opozorilo).

Predlagane vsebine pisnih besedil: opiše sebe, svojo družino, vsakodnevna opravila, dejavnosti v prostem času; predstavi svoj kraj in osnovne znamenitosti; opiše znano pot; opiše značilnosti predmeta, kot so oblika in barva idr.

A2, poklicni standardi

z osnovnim besediščem in frazami z enostavnimi povedmi ter s pomočjo vzorčnih besedil tvori kratka, preprosto povezana besedila, v katerih:

- » predstavi poklic ali strokovno področje, za katero se izobražuje;
- » zapiše osnovne aktivnosti med praktičnim usposabljanjem in na kratko opiše lastne izdelke ali storitve;
- » na kratko zabeleži korake osnovnih delovnih postopkov s svojega poklicnega ali strokovnega področja;
- » opiše postopke varovanja sebe in okolja (npr. oprema, postopki, navodila, materiali, prva pomoč);
- » tvori kratka (e-)besedila s svojega strokovnega področja (npr. objavo, opozorilo),
- » pisno predstavi znano temo s svojega poklicnega/strokovnega področja, pri pripravi in predstavitvi teme uporabi vizualna, klasična in digitalna podporna sredstva, tudi UI, ustrezno uporabi in navede vire.

Predlagane vsebine pisnih besedil s poklicnega oz. strokovnega področja: oprema, postopki, navodila, naprave, materiali idr.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki imajo za razvijanje pisnega izražanja na razpolago čim več raznolikih vzorcev besedil, ki so na ravneh A1 in A2 kratka in enostavna, pisana v preprostem jeziku in z bolj konkretno vsebino. Dejavnosti za pisanje so večinoma vodene.

Dijaki na začetni ravni A1 tvorijo kratka opisovalna besedila, sestavljena iz enostavnih povedi in povezana z osnovnimi vezniki. Kasneje, na ravni A2, postopoma preidejo na pisanje nekoliko daljših in zahtevnejših opisovalnih in pripovedovalnih besedil.

Pri razvijanju pisnega izražanja dijaki tvorijo svoje besedilo na podlagi vzorca besedila, ki ga prilagodijo na svoje potrebe, ali kombinirajo več prejetih besedilnih vzorcev, ali so pri pisanju prosti. V vseh primerih naj prejmejo povratne informacije in evalvacijo ter dobijo priložnost izboljšati svoje besedilo.

Pri pripravi pisnih besedil si dijak po potrebi pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetence brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin priporočamo referenčni okvir DigComp 2.2 na povezavi HYPERLINK "<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>" <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.1. (4.1.1.1)

Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetence analiziranja, primerjanja in vrednotenja verodostojnosti in zanesljivosti podatkov in informacij v digitalnih okoljih priporočamo referenčni okvir DigComp 2.2 na povezavi HYPERLINK "<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89>" <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f2l5v89>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.2. (4.1.2.1)

Primeri dejavnosti za razvijanje pisnega izražanja:

Pisanje povedi in sestavljanje kratkega besedila, npr. niz stavkov uredijo/povežejo v smiselno besedilo. Pri tem jih navajamo na ustrezno izbiro besedišča, upoštevanje pravopisnih posebnosti in pravilnost jezikovne rabe.

Dopolnjevanje besedila, npr. v besedilo z daljšimi vrzelmi (manjka začetek besedila, konec besedila, neki vmesni del besedila) dijaki vpisujejo manjkajoče vsebine in tako soustvarijo zgodbo oz. končno besedilo.

Pisanje po preučitvi vzorcev besedil: dijaki npr. prejmejo en ali več vzorcev besedila in nato napišejo svojega (npr. življenjepis, predstavitev podjetja).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkazuje znanje in spretnosti pisnega izražanja prek pisanja različnih besedilnih vrst.

Primeri besedilnih vrst: opis osebe, predmeta, dogodka, postopka, komentar, vabilo, zahvala, opravičilo, pismo, prošnja, prijava, pritožba, poizvedovanje, življenjepis, predstavitev (strokovne vsebine), sestavek, poročilo, povzetek, blog, domišljajska zgodba.

Primeri nalog iz pisnega izražanja: dopolnitev obrazca na temo opis osebe – primer za A1, kratek opis sebe, dogodka – primer A2.

Gl. tudi <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/p6y54ew>

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju pisnega izražanja upoštevamo:

- » vsebino in sporočilnost (vsebinska ustreznost glede na dano nalogo, jasnost namena besedila oz. sporočila),
- » jezikovni razpon (bogastvo in ustrezno rabo besedišča, ustreznost glede na sporočilni namen, ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah),
- » kohezivnost (smiselno povezovanje besed in fraz v preprosto besedilo),
- » pravopis,
- » jezikovno pravilnost (slovnično pravilnost in pravopis).

Za podrobnejše opisnike za besedišče, slovnično pravilnost in pravopis gl. [Sporazumevalne jezikovne zmožnosti](#).

Pri izdelavi opisnih kriterijev si lahko pomagamo z naslednjimi lestvicami.

Dijak:

	A1	A2
Vsebina in sporočilnost	zna napisati vsebinsko ustrezno besedilo glede na dane zahteve, namen besedila oz. sporočila je viden.	zna napisati vsebinsko ustrezno besedilo glede na dane zahteve, namen besedila oz. sporočila je jasno izražen.
Jezikovni razpon	ima zelo omejen nabor besed in fraz, povezanih z vsakodnevnimi osebnimi, strokovnimi in poklicnimi situacijami; obvlada zgolj najenostavnejše jezikovne strukture.	ima osnovni nabor besedišča in jezikovnih struktur, ki mu omogočajo najbolj osnovno sporazumevanje v preprostih vsakodnevni, strokovnih in poklicnih situacijah.
Kohezivnost	zna povezati besede in naučene fraze s preprostim veznikom, kot npr. "in".	zna povezati skupine besed in naučene fraze s preprostimi vezniki, kot npr. "in", "ampak", "ker", v enostavno linearno zaporedje.
Pravopis	zna dokaj pravilno zapisati pogosto rabljene znane besede in krajše stavke. Uporablja znane osnovna ločila in ustrezno oblikuje besedilo. Zapisano vsebuje pomanjkljivosti, kot so nepravilen zapis in druge napake.	zna zapisati razmeroma pravilno kratke stavke o vsakdanjih vsebinah. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti v izrazih, ki so dijaku manj znani.

Jezikovna pravilnost

nekatero preprosto strukturo uporablja pravilno, vendar še dela osnovne sistemske napake, ki pa lahko vplivajo na razumevanje.

preprosto osnovno strukturo uporablja pravilno, vendar še vedno dela nekatero osnovno sistemske napake, ki občasno lahko vplivajo na razumevanje.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Dijak pri dejavnostih interakcije razvija zmožnost neposrednega sporazumevanja med dvema ali več osebami. Interakcija poteka ustno, pisno in spletno. Dijak pri tem razvija in uporablja interakcijske strategije, kot so prevzemanje vloge govorca (menjava vlog), sodelovanje v pogovoru ter preverjanje razumevanja.

Dijak ustno, pisno in spletno izmenja informacije s sogovornikom oz. sogovorniki (kratki dialogi, pogovori o znanih vsebinah, telefonski pogovori oz. videoklici), pridobiva storitve in dobrine (dialogi za naročanje, nakupovanje) ter si dopisuje z drugimi (npr. napiše SMS, voščilnico, e-sporočilo, prijavo, izpolni preproste obrazce za zasebne ali uradne namene). V okviru pisne in spletne interakcije se zna vključiti v osnovno družabno in poklicno interakcijo, pri čemer izrazi, kako se počuti, kaj počne ali kaj potrebuje, se na komentarje odzove z zahvalo, opravičilom ali odgovori na vprašanja, upošteva preprosta navodila in s pomočjo spodbudnega sogovorca sodeluje pri skupnem opraviilu.

Ob koncu srednjega poklicnega izobraževanja se dijak zna sporazumovati v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno ustno izmenjavo informacij o znanih vsebinah in dejavnostih, tudi na poklicnem področju. Znajde se v zelo kratkih družabnih in poklicnih izmenjavah, čeprav po navadi ne razume dovolj, da bi pogovor vzdrževal sam.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Pri interakciji imajo sporočilnost, vsebina in funkcijska ustreznost prednost pred jezikovno pravilnostjo, v večini situacij se dopuščajo napake in nejasnosti, v pomoč je kontekst. Uspešna interakcija med drugim zahteva potrebo po preverjanju, ali je bilo sporočilo pravilno razumljeno, zmožnost preoblikovanja, da se olajša razumevanje in odpravijo nesporazumi, ter zmožnost spoprijemanja s čustvenimi odzivi.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju interakcijske zmožnosti dijak uporablja spoštljivo, nenasilno (1.1.5.1) in učinkovito komunikacijo (5.2.4.3), sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami (5.3.4.1) in pri tem aktivno uporablja svoje znanje (5.3.5.3). Z uporabo različnih digitalnih tehnologij razvija zmožnost spletne interakcije (4.2.1.1) ter pri tem prilagaja svoje sporazumevanje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini (4.2.5.1). (5.3.4.1) (5.2.4.3) (1.1.5.1) (4.2.5.1) (4.2.1.1)

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost ustne interakcije za osnovno sodelovanje v zasebnih, javnih pogovorih in pogovorih na poklicnem/strokovnem področju v znanih, predvidljivih situacijah, ki se nanašajo na vsakdanje znane zadeve ter na poklicno/strokovno področje. Pri tem razvija in uporablja interakcijske strategije ter v spoštljivi in nenasilni komunikaciji sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.

SC (5.3.4.1 | 1.1.5.1)

I: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) se sporazumeva v drugem tujem jeziku v vsakdanjih okoliščinah tudi zunaj učilnice, npr. na strokovni ekskurziji ali pri sodelovanju v mednarodnem projektu. S sogovornici aktivno uporablja pri pouku pridobljeno znanje v novih avtentičnih situacijah. V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezuje z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost. Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

SC (5.3.5.3 | 2.4.2.1 | 2.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, splošnoizobraževalni standardi

z osnovnimi in naučenimi jezikovnimi in nejezikovnimi sredstvi sodeluje v enostavnem pogovoru, v katerem:

- » zna izraziti svoje počutje;
- » govori o različnih osebah in dogodkih (npr. čas, navodila za pot, barve);
- » predstavi in opiše svojo družino in šolo;
- » izmenjuje temeljne informacije o vsakdanjih temah.

A1, poklicni standardi

- » s preprostimi jezikovnimi in nejezikovnimi sredstvi izmenjuje najbolj osnovne temeljne informacije s svojega poklicnega ali strokovnega področja in se odzove na rutinska navodila;
- » na preprost način, z osnovnimi in naučenimi jezikovnimi in nejezikovnimi sredstvi izmenjuje najbolj osnovne informacije, povezane z njegovim poklicnim in strokovnim področjem.

A2, splošnoizobraževalni standardi

sodeluje v pogovoru, kjer z znanimi in naučenimi jezikovnimi sredstvi:

- » **izmenjuje informacije** in misli o vsakdanjih temah (npr. učenje, počutje, prosti čas, športne aktivnosti, aktualni dogodki) in se v znanih situacijah primerno odziva (npr. zna povabiti in se opravičiti);
- » **pridobiva storitve** (npr. v trgovini, restavraciji, na banki);
- » z razpoložljivim naborom jezikovnih sredstev sodeluje v preprostih formalnih pogovorih in pri tem izrazi svoje mnenje z osnovnimi jezikovnimi sredstvi.

A2, poklicni standardi

z znanimi in naučenimi jezikovnimi sredstvi – z občasnimi težavami v komunikaciji – sodeluje v pogovoru, kjer:

- » **komunicira, izmenjuje informacije** in misli na svojem poklicnem ali strokovnem področju in se v znanih situacijah primerno odziva.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Ustna interakcija je prevladujoči del komunikacije pri pouku drugega tujega jezika, zato je pomembno dijakom omogočiti razvijanje zmožnosti in veščin interakcije v različnih kontekstih. Dijake spodbujamo k spontanosti in tekočnosti komunikacije, četudi z omejenim besediščem. Sodelujejo naj v čim bolj realističnih situacijah (npr. simulacija dialogov, intervjuji, igra vlog, pogovor, debata), ki jih bodo srečevali v resničnem življenju. Učitelj naj uporablja različne oblike dela (npr. delo v paru, skupinsko delo, frontalna komunikacija) in s tem omogoči, da dijaki urijo interakcijo z različnimi sogovorci (5.3.4.1 – podjetnostna zmožnost). Poudarek naj bo na funkcionalni rabi jezika. Aktivnosti naj prehajajo od preprostih do kompleksnejših. Priporočene so naloge, kjer morajo dijaki skupaj doseči cilj (npr. dogovor o nakupu darila), kar spodbuja aktivno poslušanje in učinkovito izražanje. Učitelj naj spodbuja spontani govor in pozitiven odnos do napak. Dijakom ponudi strategije za premagovanje komunikacijskih ovir (npr. parafraziranje, uporaba gest, vprašanja za pojasnilo). Hkrati lahko uvaja kulturno specifične izraze, nebesedno komunikacijo in vpljudnostne fraze, ki dijakom omogočajo razvijanje medkulturne občutljivosti in naravnješo komunikacijo.

Dijaki dejavnosti ustne interakcije uporabljajo tudi v avtentičnih okoliščinah, npr. pri pouku zunaj učilnic, v svojem kraju, na strokovnih ekskurzijah, izmenjavah ali mednarodnih projektih. Pri tem izrabijo priložnosti, da aktivno uporabljajo pri pouku pridobljeno znanje drugega tujega jezika (5.3.5.3 – podjetnostna zmožnost). V mednarodnem sodelovanju se aktivno povezujejo z drugimi deležniki v prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost. Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov trajnostnosti uporabljajo in povezujejo znanja in metode različnih znanstvenih

disciplin ter predlagajo ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve. SC (2.4.2.1) SC (2.3.3.1) SC (5.3.4.1) SC (5.3.5.3)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak lahko znanje s področja ustne interakcije izkazuje s simulacijo pogovora o različnih temah in v različnih situacijah (npr. pogovor o hobijih, potovanju, filmu, športni prireditvi, pri zdravniku, v trgovini, na recepciji, na delovnem mestu). Pogovor lahko opravi z učiteljem, s sošolcem; s pomočjo navodil na karticah. Navodila so glede na jezikovno raven dijakov različno zahtevna. Imajo lahko celotno besedilo dialoga, začetke stavkov, iztočnic ali samo teme pogovora. Pogovor poteka v živo, lahko je tudi posnet v obliki avdio- ali videoposnetka.

Učiteljeva povratna informacija naj bo osredotočena na spodbujanje sodelovanja v interakciji in tekočnosti, kasneje na pravilnost in ustreznost, pri čemer imajo dijaki dovolj časa za refleksijo in izboljšave.

OPISNI KRITERIJI

Opisni kriteriji za ustno interakcijo:

Dijak:

	A1	A2
Sodelovanje v pogovoru	– s pomočjo opornih točk zna začeti, vzdrževati in končati preprost pogovor, vendar sporazumevanje temelji na ponavljanju, preoblikovanju znanega in popravljanju;	– zna začeti, vzdrževati in končati zna preprost pogovor. Zna postaviti preprosta vprašanja in odgovoriti nanje ter se odzvati na preproste izjave;
Izgovarjava	– zna izgovarjati omejeno število glasov, naučenih besed in fraz tako, da je govor razumljiv le ob podpori sogovorca;	– zna izgovarjati znane besede in fraze v preprostih vsakdanjih situacijah. Razumljivost sporočila je občasno otežena, npr. zaradi napačnega besednega naglasa ali stavčnega poudarka;
Tekočnost	– zna uporabljati zelo kratke, posamične, večinoma naučene izjave, s pogostimi premori, ko išče ustrezne izraze in uporablja manj znane besede ter ko poskuša izboljšati sporazumevanje;	– s kratkimi izjavami se lahko razumljivo vključuje v preproste pogovore, čeprav so zelo očitni oklevanje in napačni začetki;
Besedišče in jezik	– uporablja zelo osnovno besedišče, naučene fraze in najenostavnejše jezikovne strukture, povezane z vsakodnevnimi osebnimi, strokovnimi in poklicnimi situacijami. Pogosto se pojavljajo napake pri jezikovnih strukturah, ki jih še ni ponotranjil.	– uporablja osnovno besedišče, naučene fraze in osnovne jezikovne strukture, ki mu omogočajo najbolj osnovno sporazumevanje v preprostih vsakodnevnih, strokovnih in poklicnih situacijah. Napake se pojavljajo pri jezikovnih strukturah, ki jih še ni ponotranjil.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost pisne izmenjave z zasebnimi in javnimi (poklicnimi) naslovniki v obliki medosebnega dopisovanja in podajanja informacij. Pri tem razvija in uporablja interakcijske strategije ter zmožnosti za učinkovito komunikacijo.

SC (5.2.4.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1, Splošnoizobraževalni standardi

s preprostimi besedami in osnovnimi izrazi:

- » **si dopisuje s prijatelji v obliki zelo preprostega sporočila** (npr. SMS, razglednica), kjer jim kaj sporoči ali jih kaj vpraša;
- » **zna tvoriti sporočila in osebne spletne prispevke v obliki niza zelo kratkih stavkov** (npr. o hobijih, kaj mu je všeč in česa ne mara) ter si pri tem pomaga s slovarjem;
- » **zna napisati preprosto sporočilo z določeno informacijo** (npr. kam je šel in kdaj se vrne);
- » **zna izpolniti obrazec z osnovnimi podatki** (npr. številke, datum, ime, narodnost, naslov, starost, datum rojstva, kot je obrazec za prijavo v hotelu).

A1, Poklicni standardi

s preprostimi besedami in osnovnimi izrazi:

- » **zna napisati preprosto sporočilo s podatkom, povezanim s poklicnim področjem** (npr. "Pozor, mokra tla", "Pridem takoj", "Uradne ure za stranke ..."),
- » **zna izpolniti obrazec z osnovnimi podatki** (npr. številke, datum, čas prevzema, termin obiska, naslov).

A2, splošnoizobraževalni standardi

z nizom preprostih fraz in stavkov zna:

- » **tvoriti kratka preprosta sporočila v obliki ustaljenih obrazcev za neposredne potrebe** (npr. voščilo za rojstni dan ali praznik, vabilo, odgovor na vabilo, potrditi dogovor);
- » **odgovoriti na preprosta (e-)sporočila, pri čemer uporablja osnovne vpljudnostne vzorce;**

» posredovati osnovne osebne informacije (v kratkem e-sporočilu ali pismu);

» napisati zelo preprosta pisma, v katerih izraža zahvalo in opravičilo.

A2, poklicni standardi

z nizom preprostih fraz in stavkov zna:

» **pisno potrditi dogovor** ali ga spremeniti;

» **izpolniti večino običajnih obrazcev** (npr. za odprtje bančnega računa ali obrazec za priporočeno pošiljko);

» odgovarjati na vprašanja druge osebe (npr. o novem proizvodu ali dejavnosti) ;

» zabeležiti kratka preprosta sporočila, če lahko prosi za ponovitev ali preoblikovanje izraženega.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pisno interakcijo delimo na osebno (npr. osebna pisma, sporočila, obvestila, vabila, beležke) in javno (npr. uradna pisma, sporočila, obvestila, oglasi, brošure, obrazci), zato učitelj spodbuja dijake, da temu primerno prilagajajo jezik in register. V pomoč jim ponudi vzorčna besedila (npr. vzorec pisma), ki jim pomagajo razumeti obliko in slog.

Aktivnosti pisne interakcije uvajamo že pri začetnih dejavnostih, saj je to veščina, ki ima svoje tehnike in cilje, ki jih je treba vaditi in utrjevati skozi celotni proces učenja tako v razredu kot doma, individualno, v paru ali v skupini. Naloge naj bodo osredotočene na smiselne avtentične situacije, s katerimi se bo dijak srečeval v resničnem življenju (npr. vabilo, pritožba, odziv na oglas) in mu bodo tako omogočale učinkovito komunikacijo (5.2.4.3). Hkrati naj mu omogočajo spoznavanje in razvijanje strategij, s katerimi npr. povzema bistvo pogovora ali preverja razumevanje z dodatnimi vprašanji. Pri tvorjenju pisnih besedil lahko uporablja slovar ali druge vire, če so na voljo in kadar je to ustrezno. V naloge naj bodo prav tako smiselno vključeni kulturni vidiki (npr. pozdravi, zaključki), ki pomagajo razvijati medkulturno kompetenco.

Učitelj dijaku vseskozi nudi konstruktivno povratno informacijo, ki omogoča izboljšanje pisne interakcije in ga spodbuja k samostojnosti. Učitelj naj poudarja uresničevanje sporočilnega namena, ki ga dijak izkazuje z jasnostjo, natančnostjo in samo vsebino pisne interakcije.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Priporočeni načini izkazovanja znanja vključujejo dejavnosti oz. jezikovna opravila, ki so jih dijaki izvedli med poukom. Na začetni ravni učenja tujega jezika gre za preprosta sporočila in pisma, zabeležke, izpolnjevanje obrazcev.

OPISNI KRITERIJI

Pri izdelavi opisnih kriterijev za pisno interakcijo si lahko pomagamo z naslednjimi lestvicami.

Dijak:

	A1	A2
Vsebina in sporočilnost	upoštevata značilnosti besedilne vrste, vključni vse dane iztočnice. Sporočilo je zelo preprosto in še razumljivo;	upoštevata značilnosti besedilne vrste, vključni vse dane iztočnice. Sporočilo je dokaj preprosto, vendar večinoma jasno in razumljivo.
Besedišče in jezik	uporablja zelo omejen nabor besed in fraz, povezanih z vsakodnevnimi osebnimi, strokovnimi in poklicnimi situacijami; obvlada zgolj najenostavnejše jezikovne strukture, vendar še dela osnovne sistemske napake, ki lahko vplivajo na razumevanje.	uporablja osnovni nabor besedišča in jezikovnih struktur, ki mu omogočajo najbolj osnovno sporazumevanje v preprostih vsakodnevnih, strokovnih in poklicnih situacijah. Preproste osnovne strukture uporablja pravilno, vendar še vedno dela nekatere osnovne sistemske napake, ki občasno lahko vplivajo na razumevanje.
Pravopis	zna dokaj pravilno prepisati in zapisati pogosto rabljene znane besede in fraze. Uporablja znana osnovna ločila. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti, kot so nepravilen zapis in druge napake.	zna prepisati in zapisati razmeroma pravilno kratke stavke o vsakdanjih vsebinah. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti v izrazih, ki so mu manj znani.

SPLETNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost spletne izmenjave informacij z osebnega, javnega ter poklicnega/strokovnega področja z različnimi naslovniki. Pri tem razvija in uporablja interakcijske strategije, različne digitalne tehnologije ter razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.

SC (4.2.1.1)

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) za sodelovanje v ustni komunikaciji na daljavo razvija specifični jezikovni repertoar. Pri uporabi digitalnih tehnologij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določeni skupini - upošteva spletni bonton.

SC (4.2.5.1)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju spletne interakcije lahko uporabimo različne učne metode in oblike dela, ki dijakom omogočajo postopno razvijanje te zmožnosti. Dejavnosti so simulacije pisnih in ustnih dejavnosti z različnimi splošnimi in poklicnimi vsebinami ter v različnih okoliščinah. Te dejavnosti lahko opravijo s sošolcem, učiteljem ali tretjo osebo, praviloma v živo in v realnem času, z vnaprej pripravljenimi navodili.

Nabor možnih ciljnih besedilnih vrst:

- » kratko spletno sporočilo, objava, oglas, klepet, blog, dnevniški zapis,
- » kratka videokonferenca s kratko in enostavno predstavitevjo ali govorom,
- » kratek spletni članek, vprašalnik, preprost intervju,
- » kratko besedilo in komentar na spletnem forumu, v skupnosti, socialnem omrežju, klepetalnici.

Nabor možnih jezikovnih opravil za dejavnosti pred spletno interakcijo, med njo in po njej:

- » odločanje o uporabi primernih in učinkovitih spletnih orodij za dejavnost ali izdelek,
- » zbiranje idej, osvetlitev ključnih podatkov, ki so povezani z namenom dejavnosti,
- » odgovori na kratka vprašanja, kratke igre, kratki pogovori, ki so povezani z vsebino dejavnosti ali izdelkom,
- » premislek o ustreznem strukturiranju besedila, besedišču, slovničnih strukturah, obliki,
- » izvajanje spletne interakcije: ustvarjanje spletne dejavnosti ali izdelka z ustrežno izbiro spletnih orodij, besedišča, slovničnih struktur, oblike glede na vsebino dejavnosti ali izdelka,

» pregled dejavnosti ali izdelka:

- » pregled rabe ustreznih spletnih orodij, besedišča, pregled rabe jezikovnih struktur, oblike,
- » pregled vsebinske jasnosti, ustreznosti itn.

Pri spletni interakciji dijak uporablja digitalno tehnologijo ter pri tem razvija spretnosti za uporabo ustrezne aplikacije, orodja (4.2.1.1) ter se glede na skupine in okoliščine ustrezno odziva ter upošteva spletni bonton. (4.2.5.1)

Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetence komuniciranja in sodelovanja gl. DigComp 2.2 <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mawqrwf>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 2.1.

Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetence spletnega bontona gl. DigComp 2.2, <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/uegzebf>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 2.5.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak zmožnost spletne interakcije in uporabo interakcijskih strategij izkazuje z uporabo digitalnih orodij in aplikacij, večinoma v obliki učnih simulacij v šolskem spletnem okolju, lahko pa tudi dejansko v okviru mednarodnega sodelovanja in povezovanja z vrstniki iz tujine, kot to omogoča npr. projekt e-Twinning.

Tako dijak:

- » zna objaviti preproste spletne pozdrave in voščila ter pri tem uporabi ustaljene izraze in emotikone;
- » zna objaviti kratke preproste izjave o sebi (npr. stan, državljanstvo, šola, bodoči poklic), ki jih izbere s seznama in/ali uporabi spletni prevajalnik;
- » zna objaviti kratke pozitivne ali negativne odzive (z ustaljenimi vzorci in preprostimi besedami) na preproste spletne objave ter dodane povezave in medije, z ustaljenimi izrazi za zahvalo in opravičilo se zna odzivati na nadaljnje komentarje, pri tem uporablja spletne prevajalnike in druge vire;
- » zna navezati spletne stike z oddaljenimi vrstniki ter s pomočjo spletnega prevajalnika oblikovati zelo preprosta sporočila in osebne spletne prispevke v obliki niza zelo kratkih stavkov o hobijih, o tem, kar mu je všeč in česar ne mara itn.;
- » sodeluje v preprosti družabni spletni izmenjavi (npr. preprosto sporočilo na virtualni čestitki ob posebni priložnosti, deli novice in organizira/potrdi dogovor za sestanek).

OPISNI KRITERIJI

Gl. opisne kriterije za:

- » ustno interakcijo,
- » pisno interakcijo,
- » digitalno kompetenco 2.1. (interakcija z uporabo digitalnih tehnologij) in
- » digitalno kompetenco 2.5 (spletni bonton).

POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema vsebuje tri skupine ciljev, **posredovanje besedila, posredovanje pri sporazumevanju ter raznojezično in medkulturno zmožnost**. Pri vseh treh dijak gradi mostove med jeziki, kulturami in ljudmi ter pomaga oblikovati ali prenesti pomen besedila, v okviru enega jezika ali iz enega jezika v drugega. Pri tem razvija zmožnost posredovanja vsebine besedila ali zmožnost posredovanja pri sporazumevanju ter upošteva sporazumevalne potrebe prejemnikov posredovane informacije, ki so lahko splošne ali poklicne/strokovne.

Z učenjem drugega tujega jezika dijak razvija raznojezično in medkulturno zmožnost, se sporazumeva v več jezikih, izraža naklonjenost, odprtost ter spoštovanje do različnih jezikov in kultur. H gradnji sporazumevalne zmožnosti vsakega posameznika prispevajo namreč znanje vseh jezikov in izkušnje s temi jeziki. Raznojezična zmožnost zajema repertoar vseh jezikov, ki jih posameznik zna in uporablja. Ta vključuje materni oz. prvi jezik ter preostale jezike in jezikovne različice.

Za uspešno sporazumevanje na poklicnem področju je potrebno poznavanje in upoštevanje različnih kultur za strpno in spoštljivo komunikacijo. Z razvijanjem medkulturne zmožnosti se dijak ozavešča o razumevanju „drugosti“, pomenu strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti ter o bogastvu jezikovne in kulturne raznolikosti družbe, tako v svojem ožjem okolju kot tudi širše.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

POSREDOVANJE

Pri posredovanju dijak ustvarja pogoje za uspešno sporazumevanje med ljudmi, pri katerih je sporazumevanje zaradi **jezikovnih, kulturnih** ali drugih razlogov oteženo ali onemogočeno. V vlogi jezikovnega posrednika pomaga ljudem pri neposrednem sporazumevanju ali pri razumevanju besedil. S posredovanjem ustvarja pogoje za sodelovanje ter soočanje s (kulturno) občutljivimi situacijami.

Posredovanje predstavlja pomoč pri oblikovanju ali prenosu pomena (besedila, gradiva):

» v okviru enega jezika ali enega načina (npr. ustnega izražanja),

- » iz enega jezika v drugega (medjezikovno posredovanje) ali
- » iz enega načina v drugega (npr. iz pisnega v govorjeni jezik).

Dijak zna pri pouku drugega tujega jezika posredovati drugi osebi bistvo govornega ali pisnega besedila v predvidljivih vsakodnevnih situacijah v okviru enega jezika ali enega načina, iz enega jezika v drugega ali iz enega načina v drugega. Pri tem uporablja preproste posredovalne strategije za pojasnjevanje pomena in lajšanje razumevanja, vključno s celotnim jezikovnim repertoarjem in preostalimi jezikovnimi viri.

RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST

Za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti priporočamo povezovanje in navezovanje na pouk slovenščine (madžarščine, italijanščine), tujih jezikov, preostalih splošnoizobraževalnih ter strokovnoteoretičnih predmetov. Pri usvajanju novega znanja izhajamo iz obstoječega znanja jezikov in kultur posameznega dijaka. Učitelj v svoj pouk vključi čim več jezikov in kultur ter je zgled raznojezičnega in medkulturnega govorca.

Posredovalna, raznojezična in medkulturna zmožnost se pri pouku tujega jezika razvijajo in spremljajo, a ne ocenjujejo, saj so merljivi vidiki teh zmožnosti zajeti pri vrednotenju sprejemniške, interakcijske in tvorbnosti. Odnosni vidiki so nemerljivi oz. jih ne moremo ocenjevati (npr. odnos do drugega, strpnost, sočutje, radovednost, odprtost), zato tu ni navedenih standardov znanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Za razvijanje raznojezične in raznokulturne zmožnosti se pri pouku uporabljajo „**pluralistični pristopi k jezikom in kulturam**“ (Candelier in drugi, 2017, str. 14). To so didaktični pristopi, ki vključujejo in medsebojno povezujejo več jezikov in kultur. Izraz pluralistični („množinski“) se uporablja zato, da se poudari hkratno uporabo več jezikov in kultur in tako loči od „edninskega“ pristopa, kjer se upošteva le en jezik ali kultura. Poznamo štiri pluralistične pristope: medkulturni pristop, jezikovno prebujanje, medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki ter integrirani didaktični pristop k različnim jezikom (Candelier in drugi, str. 14). V praksi poučevanja se ti pristopi dejansko lahko tudi prepletajo.

Medkulturni pristop obravnava pojave, ki se nanašajo na eno ali več kulturnih območij in primerjavo med njimi. Osredotoča pa se tudi na razvijanje strategij v medkulturnih stikih.

Jezikovno prebujanje (ang. *awakening to languages*) vključuje razmeroma veliko število jezikov, tudi tistih, ki se jih v šoli ne poučuje. Prvotno je bil ta pristop namenjen uvajanju učencev na zgodnji stopnji v jezikovno raznolikost, uporablja pa se lahko tudi na višjih stopnjah. Pri nas je ta pristop znan iz projekta Vrata v jezike (Fidler, 2004).

Medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki (ang. *intercomprehension*) je pristop, kjer gre za vzporedno primerjanje dveh ali več jezikov iz iste jezikovne družine (npr. germanske,

slovanske, romanske). V ospredju so sprejemniške spretnosti, torej raven razumevanja in ne nujno aktivnega tvorjenja sorodnega jezika s pomočjo že znanega jezika.

Integrirani didaktični pristop k jeziku se usmerja v vzpostavljanje povezav med jeziki, ki se poučujejo na šoli z namenom njihovega lažjega usvajanja. Tako je prvi jezik oz. učni jezik izhodišče za učenje prvega tujega jezika, oba jezika pa za učenje drugega tujega jezika itn. Primer tega je učenje nemščine po angleščini (Hufeisen in Neuner, 2003). K temu pristopu prištevamo tudi medpredmetno povezovanje med nejezikovnim predmetom in tujim jezikom. Slednji pristop imenujemo »vsebinsko in jezikovno integrirano učenje« ali CLIL (ang. *Content and Language Integrated Learning*), torej učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku, kot je na primer spoznavanje geografske učne vsebine v nemškem jeziku.

Za načrtovanje razvijanja raznojezične in medkulturne zmožnosti priporočamo uporabo **Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jeziku in kulturam (ROPP)** (Candelier in drugi, 2017). Ta vsebuje opisnike, razdeljene na tri področja: znanje (vêdenje), stališča in spretnosti (gl. seznam opisnikov v prilogi https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/ROPP_opisniki_V2.xlsx). Za podrobnejšo predstavitev ROPPA gl. Kač, 2022, za primere raznojezičnih in medkulturnih dejavnosti gl. *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse, 2021*, *Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu: zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT), 2022*, ter *Pedagoški forum ZRSS ob evropskem dnevu jezikov* (<http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/>).

POSREDOVANJE BESEDILA

CILJI

Dijak:

○: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost jezikovnega posredovanja besedila v okviru enega jezika, iz enega jezika v drugega ali iz enega načina v drugega. Sogovorniku posreduje enostavne, specifične informacije iz kratkih, preprostih besedil s splošno ter poklicno/strokovno vsebino. Pri tem uporablja vse jezikovno znanje, znanje svojega prvega jezika, učnega in prvega tujega jezika ter znanje jezika stroke.

SC (1.1.3.2)

○: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija strategije za posredovanje besedila: povzema, išče ključne in specifične informacije ter poenostavlja besedilo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri posredovanju niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju zmožnosti posredovanja besedila učitelj pri pouku omogoči rabo celotnega jezikovnega repertoarja, ki ga posamezni dijak ima. To pomeni njegov prvi jezik, učni jezik, prvi tuji jezik ter tudi ostali jeziki, ki se jih v šoli ne poučuje ^{SC} (1.1.3.2). Posredovanje poteka med različnimi jeziki ali različnimi načini (ustno, pisno).

Na ravni A1 dijak:

- » prenaša iz enega v drug jezik enostavne informacije, kot so čas, kraji in številke;
- » prenaša preprosta navodila za delo pri pouku iz tujega v učni ali kak drug jezik;
- » obdeluje besedila, npr. prepíše besedilo v tujem jeziku, posreduje pomen preprostih fraz s pomočjo dvojezičnega slovarja.

Na ravni A2 dijak:

- » prenaša iz enega v drug jezik preproste predvidljive informacije iz kratkih, preprostih besedil, kot so napisi in obvestila, plakati in sporedi;
- » prenaša specifične informacije, strokovne izraze, ki so napisani ali govorjeni v tujem jeziku, v učni ali kak drug jezik;
- » grobo prevaja preprosta, kratka besedila;
- » izraža osebni odziv na krajša ustvarjalna besedila (pesmi, anekdote, glasbeni videospoti), tako da pove, kaj mu je bilo všeč in zanimivo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak zmožnost posredovanja besedila izkaže z **govornim** in **pisnim** odzivom ter na **druge, raznolike načine**.

Dijak naj ima pri tem možnost izbire različnih dejavnosti in uporabe celotnega jezikovnega repertoarja. Dejavnosti in izdelki so prilagojeni začetni ravni znanja drugega tujega jezika in opisani v didaktičnih priporočilih za posredovanje besedila.

OPISNI KRITERIJI

Opisni kriteriji za posredovanje besedila:

- » razumevanje izvirnega besedila,
- » uporaba posredovalnih strategij,

- » prilagoditev vsebine glede na sporazumevalne potrebe naslovnika,
- » uporaba ustreznega besedišča,
- » jasnost in natančnost posredovanja,
- » ohranjanje pomena sporočila,
- » kreativnost pri posredovanju,
- » kritično razmišljanje.

POSREDOVANJE PRI SPORAZUMEVANJU

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija zmožnost jezikovnega posredovanja pri sporazumevanju na osebnem, javnem ter poklicnem/strokovnem področju: posreduje bistvo povedanega, ko je treba sogovorniku pojasniti informacijo, ki je ne razume (iz različnih razlogov – jezikovnih, kontekstualnih, kulturnih). Morebitne nesporazume rešuje na konstruktiven način.

SC (5.3.4.2)

O: (splošnoizobraževalni in poklicni cilj) razvija strategije za posredovanje pri sporazumevanju, ko gre za sodelovanje v skupini. Sodeluje in spodbuja pri reševanju izzivov.

SC (5.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri posredovanju niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju zmožnosti posredovanja pri sporazumevanju med osebami, ki se zaradi jezikovnih, kulturnih ali drugih razlogov ne morejo sporazumeti (dijak v vlogi medkulturnega posrednika v občutljivih situacijah), vključimo tudi strategije za konstruktivno reševanje nesporazumov **SC** (5.3.4.2) ter sodelovanje in spodbujanje drugih v skupini pri reševanju izzivov **SC** (5.3.1.1).

Dejavnosti za razvijanje posredovanja pri sporazumevanju

Na ravni A1 dijak:

- » posreduje iz enega v drug jezik osebne podatke in zelo preproste, predvidljive informacije o drugih ljudeh;
- » spodbudi medkulturno izmenjavo tako, da s preprostimi besedami in neverbalnimi znaki izrazi dobrodošlico in pokaže zanimanje za ljudi;
- » posreduje z znanimi preprostimi frazami, ko ljudje ne soglašajo ali ko ima kdo težave pri sporazumevanju.

Na ravni A2 dijak:

- » posreduje bistvo povedanega v predvidljivih, vsakodnevnih situacijah, tako da med navzočimi prenaša informacije iz enega v drug jezik o osebnih željah in potrebah, če mu pri izražanju pomagajo drugi;
- » v primeru težav v interakciji med ljudmi išče kompromise s pomočjo naučenih fraz.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak zmožnost posredovanja pri sporazumevanju izkaže z **govornim** in **pisnim** odzivom ter na **druge, raznolike načine**.

Dijak naj ima pri tem možnost izbire različnih dejavnosti in uporabe celotnega jezikovnega repertoarja. Dejavnosti in izdelki so prilagojeni začetni ravni znanja drugega tujega jezika in opisani v didaktičnih priporočilih za posredovanje pri sporazumevanju.

RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

O: (splošnoizobraževalni cilj) razvija zmožnost prožnega menjavanja jezikov iz svojega raznojezičnega repertoarja, kar mu olajša sporazumevanje v večjezičnem okolju. Pri učenju drugega tujega jezika uporablja znanje maternega, učnega in prvega tujega jezika; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.

SC (1.1.3.2)

O: (splošnoizobraževalni cilj) razvija zavest o različnih kulturnih prepričanjih, vrednotah in praksah. S spoznavanjem in primerjanjem lastne in tujih kultur vzpostavlja odnos do lastne kulture, se ozavešča o vrednosti in različnosti kultur in jezikov za posameznika ter za skupnosti. Zaveda se in prepozna raznolikosti v ožjih (oddelek, vrstniki, družina) in širših okoljih (šola, lokalna skupnost, družba) ter se zaveda bogastva kulturne raznolikosti družbe ter pomena strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti.

SC (1.3.1.1 | 3.3.1.2)

O: (poklicni cilj) spozna poklicne/strokovne skupnosti v drugih kulturah (državah) ter njihove prakse primerja s praksami, ki jih določa poklicno/strokovno okolje, iz katerega izhaja. Zaveda se in prepozna raznolikosti v svojem ožjem in širšem okolju in pri tem upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.

SC (3.3.1.2 | 2.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri posredovanju niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju raznojezične zmožnosti dijak pri pouku drugega tujega jezika uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi (1.1.3.2). **SC** (1.1.3.2)

Medkulturnost pomeni neločljivo povezanost učenja drugega tujega jezika s spoznavanjem različnih kultur. **SC** (1.1.3.2) Z učenjem drugih jezikov in spoznavanjem drugih kultur se dijak ozavešča o lastnem jeziku in kulturi, o tem, kako ga kultura in jezik/-i oblikujejo, kako se jeziki in kulture medsebojno prepletajo in razvijajo. Nauči se, kaj je vsem jezikom in kulturam skupno ter kaj je kulturno pogojeno. Tako se zaveda raznolikosti in jih prepozna v svojem ožjem in širšem okolju. **SC** (3.3.1.2) Ozavešča se o pomenu strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti, o bogastvu jezikovne in kulturne raznolikosti družbe oz. okolja, kjer živi,

ter širše. **SC** (1.3.1.1) Pri tem se ozavešča in upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja. **SC** (2.1.2.1)

Avtentični viri in gradiva so izhodišče za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti. Dejavnosti so v največji možni meri povezane s poklicnim/strokovnim področjem, npr. spoznavanje statusa določenega poklica v tuji državi, primerjava poklicnih standardov.

Kot eno izmed bolj avtentičnih načinov razvijanja te zmožnosti priporočamo dejanski stik s kulturo in jezikom v obliki **strokovne ekskurzije** ali **mednarodne izmenjave**. Z obiskom tuje države dijak spoznava osnovne geografske, umetnostnozgodovinske, gospodarske in druge stvarnosti, zlasti na svojem poklicnem/strokovnem področju. Pri tem razvija strategije pri soočenju s tujo kulturo, oblikuje vrednote in stališča do tuje in lastne kulture, razvija strpnost do drugačnega in drugega, ozavešča kulturne stereotipe in predsodke ter razvija zmožnost spreminjanja stališč in vrednot.

V stiku z domačimi govorci praktično uporablja tuji jezik (na splošnem in poklicnem/strokovnem področju), preizkuša strategije sporazumevanja ter ozavešča razlike pri sporazumevanju.

Na strokovni ekskurziji, mednarodni izmenjavi oz. v okviru projektov (npr. Erasmus +, e-Twinning) dijak poleg predmetnih ciljev uresničuje tudi vrsto skupnih ciljev. Tukaj jih predlagamo s področja podjetnosti, trajnostnega razvoja ter zdravja in dobrobiti.

- » potovanje in bivanje načrtuje v skladu z načeli trajnostnega razvoja (2.4.3.1) – področje trajnostnega razvoja;
- » pred potovanjem (ekskurzijo) načrtuje in oceni potrebna sredstva (5.2.5.1) – področje podjetnost;
- » na sami strokovni ekskurziji se prilagaja nepredvidenim spremembam (5.3.2.2) – področje podjetnost;
- » prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah (5.3.5.3) – področje podjetnost;
- » konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih (3.3.3.2) – področje zdravje in dobrobit.

SC (5.2.5.1) **SC** (5.3.2.2) **SC** (5.3.5.3) **SC** (3.3.3.2)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak raznojezično in medkulturno zmožnost izkazuje z **govornim** in **pisnim** odzivom ter na **druge, raznolike načine**, kot so:

- » kratke predstavitve o različnih kulturah, običajih, praznikih in tradicijah;
- » samostojno ali skupinsko raziskovanje različnih kultur in jezikov;
- » učenje jezika skozi kulturne dejavnosti, kot so kuhanje tradicionalnih jedi, ples, glasba ipd.;

- » dopisovanje z vrstniki iz tujih držav;
- » sodelovanje pri šolskem večjezičnem in medkulturnem projektu, kot je npr. ob evropskem dnevu jezikov (gl. primere na Pedagoškem forumu ob EDJ <http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov>);
- » pisanje kratkih klepetov, blogov, ki so namenjeni vrstnikom iz tujih držav;
- » ustvarjanje kvizov, interaktivnih iger, ki spodbujajo medkulturno sodelovanje;
- » izvajanje videokonference s kratkimi izmenjavami z vrstniki iz drugih držav;
- » ustvarjanje različnih interaktivnih dejavnosti, ki nastanejo s sodelovanjem v mednarodnih dejavnostih, izmenjavah (gl. projekte eTwinning);
- » izražanje odziva (besedno, slikovno) na odlomke filmov, videospotov, besedil iz drugih kulturnih okolij;
- » spoznavanje gostujočih govorcev;
- » udeležba na (virtualni) izmenjavi (npr. v projektu eTwinning) ali strokovni ekskurziji;
- » obiskovanje dogodkov, prireditev ali predavanj, ki spodbujajo raznojezično razumevanje in širijo medkulturni prostor (npr. medkulturni dnevi, medkulturne delavnice);
- » sodelovanje pri organiziranju kulturnih dni, kjer dijaki predstavijo svojo kulturo skozi hrano, oblačila, glasbo in običaje;
- » sodelovanje z lokalnimi kulturnimi društvi in skupnostmi ipd.

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

OBVEZNO

OPIS TEME

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti vključujejo jezikovno, pragmatično in sociolingvistično zmožnost. Prečijo vse sporazumevalne zmožnosti (sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost) in se zato pri pouku ne razvijajo izolirano.

Jezikovna zmožnost vključuje poznavanje besedišča, slovnice, izgovarjave in pravopisa.

Pragmatična zmožnost vključuje poznavanje načel jezikovne rabe, ki omogočajo, da so sporočila organizirana in strukturirana, uporabna za izvajanje sporazumevalnih funkcij ter razvrščena v skladu z interakcijskimi in transakcijskimi poteki. **Sociolingvistična zmožnost** pomeni zmožnost ustrezne rabe jezika v različnih družbenih okoliščinah.

Jezikovna zmožnost se torej nanaša na jezikovno »pravilno rabo«, na znanje jezika kot sistema, pragmatična zmožnost pa na dejansko rabo jezika pri tvorjenju besedila. Ta vključuje sposobnost razvijanja teme, sposobnost prilagajanja jezika novim situacijam in izražanja misli na različne načine (prožnost), sposobnost natančnega podajanja vsebine, sposobnost povezovanja delov besedila ali stavkov (koherentnost in kohezivnost), sposobnost oblikovanja izjav ter lahkotnost izražanja (tekočnost) ter pri interakciji sposobnost menjave vlog in upoštevanja načel sodelovanja.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti se pri pouku ne razvijajo izolirano. Zato so tu opredeljeni standardi vedno del standardov ali opisnih kriterijev vrednotenja preostalih zmožnosti.

V okviru **jezikovne zmožnosti** so standardi opredeljeni za:

- » besedišče,
- » slovnično pravilnost,
- » izgovarjavo,
- » pravopis.

V okviru **pragmatične zmožnosti** so standardi opredeljeni za:

- » razvijanje teme,

- » vsebinsko natančnost,
- » koherentnost in kohezivnost,
- » tekočnost,
- » menjavo vlog in načela sodelovanja.

Sociolingvistična zmožnost je opredeljena kot en standard za rabo jezika v različnih družbenih okoliščinah.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri razvijanju sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti dijak uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika **SC** (1.1.3.2), se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov **SC** (1.1.3.1). Spoznava strokovno terminologijo v drugem tujem jeziku ter jo primerja s terminologijo v učnem jeziku ter v prvem tujem jeziku **SC** (1.1.2.1).

Poučevanje sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti se neposredno povezuje z razvijanjem drugih tem (sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja). V ospredju je raba jezika v realističnih situacijah in kontekstih, ki so za dijaka smiselni in izhajajo iz njegovega zasebnega in poklicnega področja. Pri tem upoštevamo uravnotežen poudarek na tekočnosti in pravilnosti, saj je tekočnost bistvena za učinkovito komunikacijo, pravilnost pa pripomore k jasnosti in ustreznosti pomena ter sporočila. Poznavanje in obvladovanje slovnice, besedišča, izgovarjave in pravopisa predstavlja temelj učinkovitega sporazumevanja. Vendar to ni dovolj, učinkoviti uporabnik tujega jezika bo zmožen jezik prilagoditi glede na dani kontekst, pri čemer bo upošteval okolje, v katerem se nahaja, odnose s sogovorci in namen sporazumevanja. Dijaki morajo zato poleg jezikovnih zmožnosti spoznati tudi kulturne norme, geste in pričakovane družbene vzorce, ki vplivajo na sporazumevanje v drugem tujem jeziku, kar na primer vključuje razumevanje stopnje formalnosti, vljudnosti in izrazov, značilnih za določen kontekst. Pri korespondenci, denimo, stopnjo formalnosti prilagodimo glede na namen dopisovanja in naslovnika. Pri poučevanju sporazumevalnih zmožnosti pa moramo upoštevati tudi pragmatično rabo jezika, saj jezik vedno uporabljamo v določenem kontekstu in z določenim namenom (iskanje in dajanje informacij, izražanje strinjanja ali nestrinjanja, dajanje nasvetov ipd.). Za postopno in sistematično razvijanje sporazumevalnih jezikovnih zmožnosti je pomembna tudi razredna komunikacija v tujem jeziku, saj ta omogoča naravno in avtentično rabo jezika za konkretne namene, obenem pa smiselno rabo jezikovnih prvin v vsakodnevnih, ponavljajočih se situacijah.

JEZIKOVNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

○: širi in pogloblja **besedišče**, s katerim izraža in uresničuje osnovne sporazumevalne potrebe, in besedišče, povezano s poklicnimi/strokovnimi vsebinami. Tako spoznava strokovno terminologijo v drugem tujem jeziku ter jo primerja s terminologijo v učnem jeziku ter v prvem tujem jeziku.

SC (1.1.2.1 | 1.1.3.1)

○: razvija **slovnično** in **pravopisno** pravilno sporazumevanje. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih virov.

SC (1.1.3.1)

○: razvija pomensko ustrezno in razumljivo **izgovarjavo**, intonacijo, stavčni poudarek in besedni naglas.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Besedišče

A1

» ima osnovni repertoar, sestavljen iz posameznih besed in fraz, povezanih z določenimi konkretnimi situacijami, s splošnega ter poklicnega/strokovnega področja;

A2

» ima zadostno besedišče za opravljanje rutinskih, vsakdanjih transakcij v znanih situacijah in o poznanih vsebinah, s splošnega ter poklicnega/strokovnega področja.

Slovnična pravilnost

A1

» obvlada majhno število preprostih slovničnih in stavčnih struktur iz naučenega nabora. Povezati zna besede z osnovnimi povezovalci (npr. "in" ali "potem"). Dela napake, ki občasno tudi onemogočajo razumevanje;

A2

» uporablja preproste slovnične in stavčne strukture pravilno, vendar še vedno dela določene osnovne sistemske napake; kljub temu je po navadi jasno, kaj želi izraziti. Uporabljati zna

najpogostejše povezovalce ("in", "ampak", "ker"), da preproste stavke poveže v enostavno linearno zgodbo.

Izgovarjava

A1

» zna izgovarjati omejeno število glasov, naučenih besed in fraz tako, da je govor razumljiv le ob podpori sogovorca.

A2

» zna izgovarjati znane besede in fraze v preprostih vsakdanjih situacijah. Razumljivost sporočila je občasno otežena (npr. zaradi napačnega besednega naglasa ali stavčnega poudarka).

Pravopis

A1

» zna dokaj pravilno zapisati pogosto rabljene znane besede in krajše stavke. Uporabljati zna osnovna ločila in ustrezno oblikuje besedilo. Zapisano vsebuje pomanjkljivosti, kot so nepravilen zapis in druge napake;

A2

» zna zapisati razmeroma pravilno kratke stavke o vsakdanjih vsebinah. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti v izrazih, ki so dijaku manj znani.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju jezikovne zmožnosti uporabljamo različne načine in pristope, ki spodbujajo aktivno rabo jezika. Pri induktivnem pristopu dijaki na podlagi primerov opazujejo delovanje jezika in odkrivajo njegove zakonitosti, medtem ko pri deduktivnem pristopu najprej učitelj razloži npr. slovnično pravilo ali novo besedišče. Pri obeh pristopih sledi utrjevanje novega jezikovnega znanja z raznolikimi dejavnostmi. Pomembno je, da so dijaki čim bolj izpostavljeni virom v drugem tujem jeziku ter da pri pouku vlada takšno učno okolje, kjer so napake dojene kot sestavni del učenja.

Pri poučevanju in učenju drugega tujega jezika uporabljamo večjezikovni pristop. To pomeni, da izhajamo iz dijakovega že obstoječega znanja jezikov (raznojezični repertoar), obvladovanja že usvojenih jezikovnih strategij ter omogočimo vključevanje vseh jezikov dijakov (njihovi prvi jeziki in jeziki, ki jih poznajo) ter vseh preostalih jezikov, ki se ne poučujejo in niso prisotni v razredu (gl. primer [Delavnica Po transversali raznojezičnosti](#), 2022, ter primer za učenje nemščine po angleščini v [SlovenscinaVSoli_st2_2016_NR.pdf](#)).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Standardi znanja jezikovne zmožnosti so vključeni v spremljanje in vrednotenje zmožnosti tvorjenja, interakcije, posredovanja ter raznojezične in medkulturne zmožnosti.

Dijak izkaže znanje ustno, pisno in na druge načine v okviru vrednotenja celostne sporazumevalne zmožnosti v drugem tujem jeziku, npr. fonološko ustreznost pri ustni predstavitvi, slovnično in pravopisno ustreznost pri pisnem izražanju, ustreznost besedišča pri posredovanju.

OPISNI KRITERIJI

Pri preverjanju in ocenjevanju jezikovne zmožnosti smiselno upoštevamo, da je znanje na ravneh A1 in A2 osnovno in da se pri uporabi osnovnih slovničnih in stavčnih struktur še vedno lahko pojavljajo sistemske napake, da je zapis (manj znanih) izrazov lahko še vedno pomanjkljiv, da neustrezna izgovarjava občasno oteži razumevanje sporočila ter da je besedišče le osnovno za opravljanje vsakdanjih transakcij v znanih situacijah s splošnega in poklicnega/strokovnega področja.

PRAGMATIČNA IN SOCIOLINGVISTIČNA ZMOŽNOST

CILJI

Dijak:

O: razvija zmožnost dejanske rabe jezika pri tvorjenju besedil (pragmatična zmožnost). Pri tem uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega in prvega tujega jezika.

SC (1.1.3.2)

O: razvija zmožnost ustrezne rabe jezika v različnih družbenih okoliščinah (**sociolingvistična zmožnost**).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Razvijanje teme

A1

» zna tvoriti preprosto besedilo, v katerem si ideje logično sledijo in so med seboj smiselno povezane;

A2

» zna tvoriti zgodbo ali opis, ki je ustrezno vsebinsko zgrajen, pri tem zna širiti besedilo z dodajanjem.

Vsebinska natančnost

A1

» preprosto zna posredovati osebne podatke in informacije o konkretnih potrebah;

A2

» v preprosti in neposredni izmenjavi z omejeno količino podatkov o znanih in vsakdanjih stvareh zna sporočiti tisto, kar želi povedati, v drugih situacijah pa mora praviloma sporočilo okrniti.

Koherentnost in kohezivnost

A1

» povezati zna besede ali skupine besed z zelo osnovnimi linearnimi povezovalci (npr. "in", "ali");

A2

uporabljati zna najpogostejše povezovalce, da preproste stavke poveže v preprosto linearno zgodbo ali opis v obliki preprostega niza točk.

Tekočnost

A1

» uporabljati zna zelo kratke, posamične, večinoma naučene izjave, s pogostimi premori, ko išče ustrezne izraze in uporablja manj znane besede ter ko poskuša izboljšati sporazumevanje;

A2

» razumljivo se lahko izraža s kratkimi izjavami, čeprav so zelo očitni oklevanje in napačni začetki.

Menjava vlog in načela sodelovanja (interakcijske strategije)

A1

» s pomočjo opornih točk zna začeti, vzdrževati in končati preprost pogovor;

A2

» začeti, vzdrževati in končati zna preprost pogovor.

Sociolingvistična zmožnost

A1

» zna z najpreprostejšimi vsakdanjimi vljudnostnimi frazami vzpostaviti osnovne družbene stike (npr. pozdraviti ob prihodu in odhodu, se predstaviti, reči prosim, hvala, oprostite);

A2

» obvlada zelo kratke družbene izmenjave, uporablja vsakdanje vljudne pozdrave in nagovore. Zna povabiti, predlagati, se opravičiti in se na to odzvati.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pragmatična zmožnost se nanaša na dejansko rabo jezika pri (so)oblikovanju besedila, torej na dijakovo poznavanje načel jezikovne rabe, ki omogočajo, da so sporočila:

- » organizirana, strukturirana in urejena ("diskurzna zmožnost"),
- » uporabna za izvajanje sporazumevalnih funkcij ("funkcijska zmožnost"),

» razvrščena v skladu z interakcijskimi in transakcijskimi poteki ("zmožnost načrtovanja") (SEJO, 2023, 132–133).

Pri razvijanju pragmatične zmožnosti so pomembni naslednji vidiki:

- » razvijanje teme,
- » koherentnost in kohezivnost,
- » menjava vlog in načela sodelovanja,
- » izbiranje ustreznih sociolingvističnih prvin,
- » vsebinska natančnost,
- » tekočnost in
- » prožnost pri uporabi repertoarja (le na višjih ravneh, od B1 naprej).

Vidiki te zmožnosti so opredeljeni kot standardi znanja.

Razvijanje pragmatične zmožnosti pri pouku drugega tujega jezika se lahko navezuje na znanja o **sporočanju in besedilih** pri pouku slovenščine v

SPI: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/5zdhd1w>; SSI:

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/cza67we>; PTI: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/so1b6xk>

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Dijak izkaže znanje ustno, pisno in na druge načine v okviru vrednotenja celostne sporazumevalne zmožnosti v drugem tujem jeziku, npr. kako zna začeti, vzdrževati in končati preprost pogovor (menjava vlog v okviru interakcije), kako je pisno besedilo vsebinsko zgrajeno (ali si ideje logično sledijo), povezano (z osnovnimi vezniki), kako zna navezati družbene stike z osnovnimi vljudnostnimi frazami.

Standardi znanja pragmatične in sociolingvistične zmožnosti so vključeni v spremljanje in vrednotenje zmožnosti tvorjenja, interakcije, posredovanja ter raznojezične in medkulturne zmožnosti.

OPISNI KRITERIJI

Opisni kriteriji za pragmatično in sociolingvistično zmožnost izhajajo iz standardov znanja in so vključeni pri spremljanju in vrednotenju zmožnosti tvorjenja, interakcije, posredovanja ter raznojezične in medkulturne zmožnosti.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Ahačič, K., Banjac, M., Baškarad, S., Belasić, I., Bergoč, Š., Bešter, J., Borota, B., Bratina, K., Brečko, B. N., Breznik, I., Brodnik, A., Čop, J., Gorenc, J., Gradišek, P., Grušovnik, T., Holcar, A., Jerko, A., Jurak, G., Klančnik, B., ... Zupan, B. (2024). *Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf

Blatnik, K., Bratož, N., in Bratož, S. (2022). Pomen stališč učencev do angleščine za pouk v heterogenih razredih. *Revija za elementarno izobraževanje*, 15(3), 317–337. <http://www.dlib.si/URN:NBN:SI:DOC-HLN5T31H>

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431–445.

Drake, S. M., in Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (str. 118–128). Routledge.

Gardner, R. C. (2007). Motivation and second language acquisition. *Porta linguarum*, 9–20.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.

Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.

Kozar, H. (2005). *Vodnik za pouk nemškega jezika stroke: priročnik za učitelje nemščine v srednjem strokovnem izobraževanju* (1. natis, str. 125). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Kač, L., Kreuh, N., in Šečerov, N. (2007). *Katalog znanja: drugi tuji jezik: do 270 ur: za izobraževalne programe srednjega poklicnega (SPI), srednjega strokovnega (SSI) in srednjega poklicno-tehniškega (PTI), pripravljene v skladu z Izhodišči (...), Ljubljana, MŠZŠ, CPI, SSSPI, 2001*). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/lylkfm0>

Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wgp>

Kokotsaki, D., Menzies, V., in Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267–277.

Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.

Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Richards, J. C., in Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.

Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden & J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15–30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143–167. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/gchx21a>

Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/r1uqo46>

Rutar Ilc, Z. (2005). Učnociljni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovo gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Svet Evrope (2023). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.

Vuorikari, R., Punie, Y., in Kluzer, S. (2023). *Okvir digitalnih kompetenc za državljane: z novimi primeri rabe znanja, spretnosti in stališč: DigComp 2.2* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/n0n2c3c>

SPREJEMANJE

Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

TVORJENJE

Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

PISNO IZRAŽANJE

Kač, L., Šečerov, N., in Cajhen, S. (2014). *Posodobitve pouka v osnovnošolski praksi, Tuji jeziki* (1. izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/jyuphue>

INTERAKCIJA

Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

SPLETNA INTERAKCIJA

CMEPIUS, mednarodno sodelovanje, eTwinning: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vii3d3f>

CMEPIUS, mednarodno sodelovanje, ERASMUS+: <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/x9kxhn6>

POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

» Candelier, M., Camilleri, A., Castellotti, V., De Pietro, J. F., Lőrincz, I., Meißner, F.-J., Noguero, A., in Schröder-Sura, A. (2017). *ROPP, referenčni okvir za pluralistične pristope k jeziku in kulturam: zmožnosti in viri*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/j57niv0>

» CROMO. 2007: *CROMO: Medkulturni čezmejni modul – dopolnilo Evropskemu jezikovnemu listovniku 15+*. Gradec/Trst/Ljubljana: Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum, Agenzia Nazionale per lo Sviluppo dell'Autonomia Scolastica, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mp2x96l>

» Fidler, Soča (ur.), 2004: *Ja-Ling Comenius – Janua Linguarum – Vrata v jezike: Jezikovno in medkulturno uzaveščanje v osnovni šoli*. Priročnik za učitelje. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

» *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse* (1. elektronska izd.). (2021). Znanstveno raziskovalno središče, Annales ZRS; Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/wz9gjbx>

» Kač, L. (2022). Raznojezične učne ure so s pomočjo Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jeziku in kulturam več kot samo učenje jezikov. V *Obrazi več-/raznojezičnosti*:

[znanstvena monografija (str. 107–130). Pedagoški inštitut.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vh30eph>

- » Medkulturni in večjezični pristopi pri pouku, Gradivo z usposabljanja učiteljev, 26. 10. 2017, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, MIZŠ, <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/da41q9b> (11.10.2024).
- » Pedagoški forum ZRSŠ ob evropskem dnevu jezikov, prispevki učiteljev o izvedenih večjezikovnih in medkulturnih učnih dejavnostih, <http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/> (11. 10. 2024).
- » Puklavec, Nada, Milka, Enčeva, Sabina, Mulej, 2006: *Evropski jezikovni listovnik za srednješolce v starosti od 15 do 19 let*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Založba Tangram. Dostopno na <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/z5fl7hw> (24.1.2025).
- » *Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>
- » *Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu: zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT)* (1. izd., str. 108). (2022). Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/rmco26w>

RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST

Projekti eTwinning, vzorčni primeri na <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/60k5gu1>

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

Ahačič, K., Lipovšek, F., Rot Gabrovec, V., Retelj, A., Šečerov, N., Pisnjak, M., Cajhen, S., Petek Ahačič, M., in Lešnik, M. (2017). *Primerjalni prikaz rabe jezikoslovnih izrazov pri pouku tujih jezikov v osnovnih in srednjih šolah: delovno gradivo za pripravljavce učnih načrtov, učbenikov in drugih učnih gradiv*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/1i4ugon>

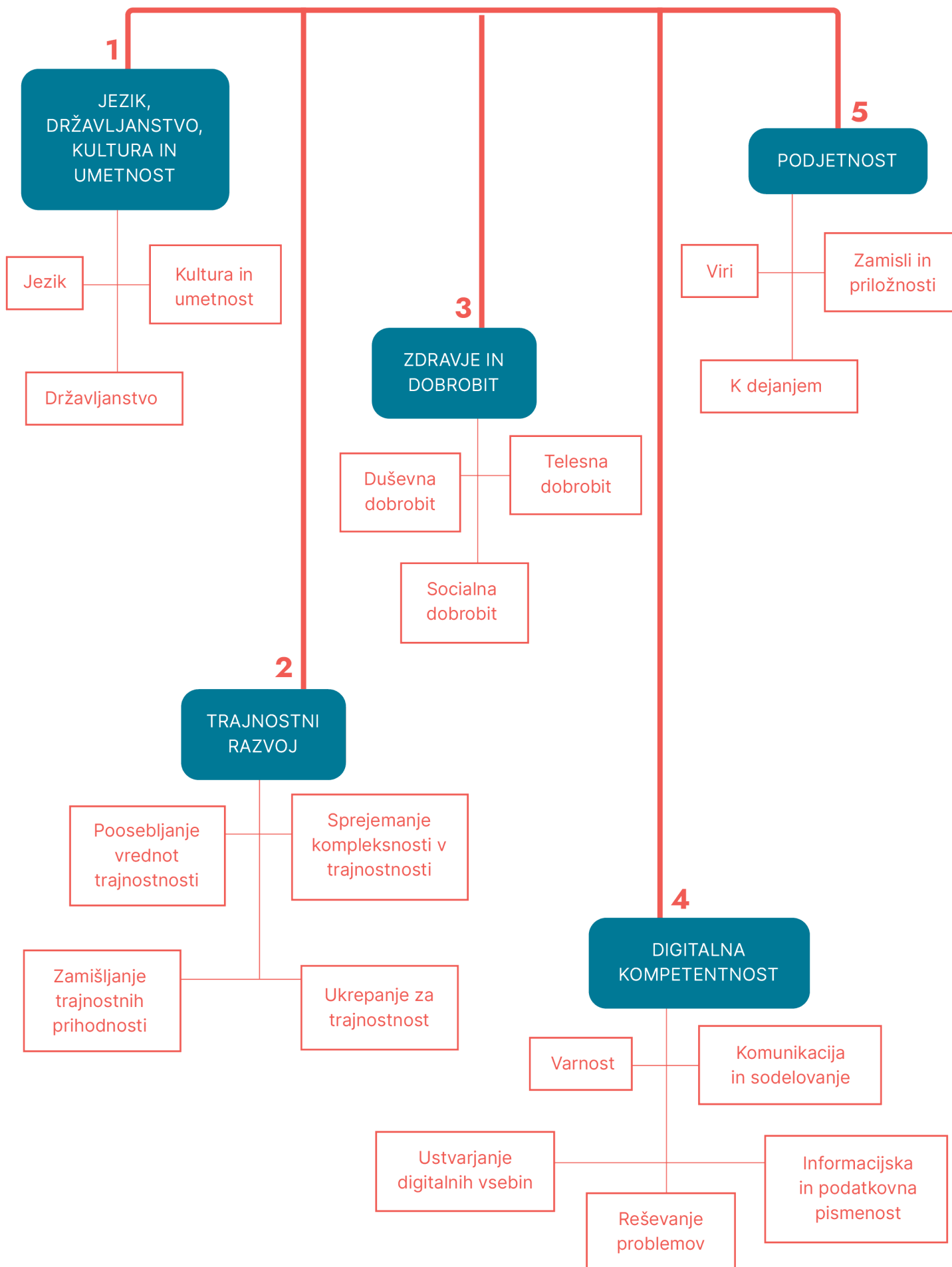
Svet Evrope (2023). Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

PRILOGE

80 Izobraževalni programi srednjega poklicnega izobraževanja Izobraževalni programi srednjega strokovnega izobraževanja Izobraževalni programi poklicno-tehniškega izobraževanja | drugi tuji jezik

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.